

Natoaktual Quarterly Review

VOLUME 8
leden-prosinec
SPECIÁL
2010

NATO v roce 2010: Ve znamení nové strategické koncepce

Summit a příprava nové strategické koncepce dominovaly loňskému dění v NATO s. 3

Rozhovor: NATO se z Afghánistánu stáhnout nemůže

Rozhovor s Rodem Thorntonem, předním britským odborníkem na téma protipovstaleckého boje s. 8

Podpora NATO mezi členskými státy klesla

Na vině jsou především „velcí hráči“ s. 11

Dny NATO v Ostravě 2010 ve znamení rekordů

Největší středoevropskou bezpečnostní přehlídku navštívilo téměř dvě stě tisíc lidí s. 16

NATO v roce 2010: šest operací na třech kontinentech

Shrnutí misí Severoatlantické aliance v roce 2010 s. 18

Česká republika se v zahraničních misích neztratila

Během roku 2010 se v pěti zahraničních misích vystřídalo na 2 000 českých vojáků s. 22

NEW: English resume NQR 2010

English summaries of all key features of Natoaktual Quarterly Review s. 27



natoaktual.cz
bezpečně v obraze



Čtvrtletník *Natoaktual Quarterly Review* přináší pravidelný přehled nejvýznamnějších událostí z oblasti bezpečnostní politiky, dění v Severoatlantické alianci a Armádě ČR.

Editorial

Koho by napadlo, že ... aneb bezpečnostní Vědmu nehledejme

Koho před Silvestrem roku 2010 napadlo, že NATO bude mít jen za pár týdnů zcela novou misi? Koho při úvahách o letošních novoročních předsevzetích napadlo, že letouny NATO budou poprvé bojově operovat v Africe? Napadlo ještě na lednových poradách britské experty na Whitehallu, že možná byla chyba na pár let zrušit kapacitu letadlových lodí, neboť podle prognóz z loňského roku je Britské královské námořnictvo nemělo po tu dobu potřebovat? Koho by v lednu napadlo, že nejkvalifikovanější ministr obrany, kterého kdy Česká republika měla, bude pravděpodobně muset rezignovat? Koho by napadlo, že technicky nejvyspělejší země světa bude čelit nepředstavitelné atomové havárii?

Jistě, fakt, že globální bezpečnostní prostředí se stále spíše zhoršuje než zlepšuje, není žádným překvapením. Přesto Libye i Fukušima zaskočily úplně všechny. Co dalšího budeme řešit za půl roku, za rok, za dva?

Navzdory stále sofistikovanějším technologiím máme problém předpovídat počasí s určitostí delší nežli několik dnů. Na předpověď naší bezpečnostní budoucnosti jsme však krátkí ještě více. Přinesla by snad spása či by nám aspoň pomohla se orientovat

v dnešním bezpečnostním Matrixu slovní Vědma? Nejspíše nikoliv.

Žádná Vědma nás nespasí, bezpečnostní situaci a problémy se také asi nenaučíme předpovídat. Co si tedy počít? Asi neobjevíme Ameriku konstatováním, že i nečekané problémy vyřešíme a zvládneme nejlépe tak, že se na ně budeme systematicky a co nejlépe připravovat, neboť to přece je v našem nejbystřejším zájmu. Zní to banálně? Teoreticky ano, prakticky bohužel ne, neboť každodenní realita je jiná.

Jak jinak by totiž bylo možné, aby úměrně zhoršování bezpečnostnímu prostředí klesaly obranné rozpočty většiny zemí, které dalším bezpečnostním výzvám budou nejpravděpodobněji čelit?

Zbyněk Pavlačík
pavlacikz@jagello.org

Natoaktual Quarterly Review vydává v Informačním centru o NATO sdružení Jagello 2000.

Vychází čtyřikrát ročně plus zvláštní tematická čísla.

Vydávání NQR je podporováno Ministerstvem zahraničních věcí České republiky.

ISSN 1802-9892; Ev.č. MK ČR E 18072; NEPRODEJNÉ

Číslo Speciál 2010 vychází 31. března 2011. Redakční uzávěrka byla 20. ledna 2011, editorial dopsán 30. března 2011.

Aktuální číslo i archiv vydání jsou v elektronické podobě dostupné na stránce www.natoaktual.cz/NQR.

Redakce:

Zbyněk Pavlačík (předseda sdružení Jagello 2000)

Petr Zlatohlávek (výkonný ředitel IC NATO)

Ivan Zít (informační specialista Jagello 2000)

Lubomír Světnička (fotoreportér natoaktual.cz)

Adresa redakce:

IC NATO, Rytířská 31, 110 00 Praha 1

e-mail: info@natoaktual.cz, web: www.natoaktual.cz

© Jagello 2000, 2009

NATO v roce 2010: Ve znamení nové strategické koncepce Summit a příprava nové strategické koncepce dominovaly loňskému dění v NATO

Václav Trejbal

Severoatlantická aliance prožila loni hektický rok: se zvýšenou intenzitou pokračovala ve svém angažmá v Afghánistánu, vedla obnovené rozhovory s Ruskem a jednala o vzniku společného protiraketového štítu. Hlavním úkolem však bylo vytvoření a schválení klíčového koncepčního dokumentu, který organizaci udá směr na roky dopředu.

Strategická koncepce NATO je oficiálním dokumentem, jenž má záměry stanovené v zakladatelské Washingtonské smlouvě přizpůsobit měnícímu se mezinárodnímu prostředí. NATO díky ní mělo získat koherentní rámec pro rozhodování uvnitř svých struktur a současně si ujasnit, popřípadě potvrdit základní principy, úkoly a jejich pořadí důležitosti. Neméně významná byla i identifikace potenciálních hrozeb.

Smyslem klíčové koncepce bylo také kodifikovat minulá rozhodnutí a činnosti, které nebyly obsaženy v předchozí koncepci z roku 1999 (například civilně-vojenské operace, ochrana kyberprostoru či protipirátské mise) a vzít si z nich ponaučení. Lze ji též považovat za nástroj komunikace, a to jednak s alianční veřejností, jíž vysvětluje důvody existence Aliance, a jednak s ostatními aktéry (státy i organizacemi), s nimiž NATO přichází v rámci svých rozmanitých aktivit do styku. Očekávání proto byla velká.

Dokument, který je v šedesátileté historii NATO v pořadí sedmou koncepcí, z toho třetí kompletně veřejnou, nakonec představitelé členských států schválili na listopadovém summitu v Lisabonu. Proces vzniku koncepce byl dlouhý a složitý. Práci na ní zahajoval generální tajemník NATO Anders Fogh Rasmussen na podzim roku 2009, přičemž neváhal přípravný proces prezentovat jako velkolepou příležitost pro vyřešení většiny problémů, se kterými se Aliance v poslední době potýká.

Záměrem generálního tajemníka bylo, aby bezprecedentně koncipovaná příprava poskytla prostor pro širokou diskusi o budoucnosti NATO. Té se měly účastnit nejen zástupci vlád, ale i širší odborná veřejnost členských zemí Aliance, včetně akademických pracovišť, nevládních výzkumných organizací, novinářů i běžných občanů.

Přichází rady moudrých

Jedna fáze debaty skončila 17. května 2010, kdy skupina expertů pod vedením Madeleine Albright zveřejnila svou zprávu obsahující doporučení pro generálního tajemníka. Ten na jejím základě připravil



Zdroj: NATO Photos

Do konečného znění strategické koncepce se dostala velká část návrhů "Rady moudrých" prezentovaných Madeleine Albright.

svůj návrh koncepce, který představil vládám členských zemí na konci září 2010.

Závěry expertní skupiny byly formulovány vcelku přímočaře. Bývalí i současní státníci a akademici Alianci vzkázali, že musí být ochotná bojovat a provádět operace daleko od svých hranic, aby své členy ochránila ve světě terorismu, pirátů a kyberhrozeb. Lídři členských států měli podle autorů připomenout veřejnosti zásluhy NATO o mezinárodní mír a bezpečnost, v opačném případě hrozí Alianci ztráta podpory veřejného mínění.

Dokument nazvaný *NATO 2020: Assured Security; Dynamic Engagement* na představitele NATO dále apeloval, aby obnovili důvěryhodnost hlavního závazku vyplývajícího z principu sdílené bezpečnosti, jak jej stanoví článek 5 Washingtonské smlouvy. Podle autorů to měl být nezbytný předpoklad pro snahy o další rozvoj organizace.

Expertní skupina také varovala před rozklížením alianční jednoty: „Hospodářské potíže mohou odvést pozornost od bezpečnostních hrozeb; dávná soupeření by mohla znovu oživnout; a je zde i reálná možnost, že by nerovnosti mezi vojenskými příspěvky některých členských zemí mohly mít škodlivé následky. Nová strategická koncepce proto musí jasně vytyčit, co by



Zdroj: NATO Photos

Generální tajemník NATO Anders Fogh Rasmussen mohl 19. listopadu 2010 předstoupit před novináře a představit právě schválenou novou strategickou koncepci Severoatlantické aliance.

mělo NATO učinit pro každého člena a co by každý člen měl učinit pro NATO.“

Některá doporučení (zejména požadavek potvrzení závazku vyplývajícího z článku 5) se do výsledného textu přijatého v Lisabonu dostala v plnohodnotné podobě, jiná v dosti zředěné verzi a další (např. zmínka o příspěvcích do vojenských rozpočtů) pak vůbec.

Debatovalo se v zahraničí i v Česku

Paralelně s výše nastíněným procesem „uvnitř“ NATO probíhala i veřejná diskuse. Byly publikovány desítky rozsáhlejších studií a analýz a stovky kratších komentářů a článků. Pořádaly se semináře, workshopy i neformální setkání odborníků s veřejností. V řadě členských zemí přišla místní akademická pracoviště a think-tanky s doporučeními určenými vlastním vládám a s analýzami perspektiv a zájmů své země, což platilo i pro Českou republiku.

Na domácí politické scéně se strategická koncepce významným diskusním tématem nestala, a to ani v podmínkách dlouhotrvající předvolební kampaně, a tak se česká debata vedla spíše v rámci akademických pracovišť.

Všeobecně panovala shoda, že nová strategická koncepce by měla najít rovnováhu mezi zárukami kolektivní obrany a angažovaností v zahraničních misích, s čímž souvisí i otázka potvrzení relevance článku 5.

Podle Alexandra Vondry NATO „sehrálo klíčovou roli při zajišťování stability ve střední Evropě a Balkánu v devadesátých letech. Stalo se však bohužel irrelevantním, když šlo o Gruzii“. NATO potřebuje „revitalizovat jakožto fungující organizace kolektivní obrany, nežli jakási neurčitá organizace kolektivní bezpečnosti.“ Generál Jiří Šedivý v příspěvku pro server Natoaktual.cz napsal, že Česko „neohrožuje žádná bezprostřední vojenská hrozba“, a že v rámci debaty o budoucí alianční bezpečnostní strategii by bylo vhodné soustředit se na „bezpečnostní rizika spojená s kybernetickými útoky a energetickou bezpečností“. Jeho o deset let mladší jmenovec Jiří Šedivý ve svém příspěvku zmínil otázku legality aliančních operací. NATO podle něj mělo v dokumentu říci, jestli je „podpora a rezoluce Rady bezpečnosti Spojených národů conditio sine qua non, nebo obejde-li se NATO v určitých situacích i bez mandátu OSN.“ Vztahy s Ruskem hrály důležitou roli v každé publikované stati.

Lisabon

Do jaké míry se očekávání spojená s koncepcí naplnila, se ukázalo 19. listopadu, kdy se na tiskové konferenci Anderse Fogha Rasmussena hned první den lisabonského summitu novinářům k ruce dostal konečný text schválený všemi představiteli členských států.

“Strategická koncepce není pouhé prohlášení o aliančních principech, jde o akční plán obsahující konkrétní kroky na cestě k transformaci NATO,” prohlásil Rasmussen vehementně hned na úvod.

Sebevědomě jsou stylizovány i úvodní řádky dokumentu: „Aliance zůstává základním zdrojem stability v nepředvídatelném světě.“

Základní smysl kolektivní obrany obsažený v článku 5 Washingtonské smlouvy, tedy odhodlání vzájemně si pomoci v případě útoku, zůstává „pevné a závazné“. Koncepce přináší poměrně vágní definici, která by takové případy blíže vymezila. NATO se bude bránit „jakékoliv hrozbě agrese a novým bezpečnostním výzvám, které by zásadním způsobem ohrožovaly bezpečnost členských zemí nebo Aliance jako celku.“

Takováto formulace je v souladu s přáním generálního tajemníka, podle něhož je výhodné ponechat si v určitých případech manévrovací prostor. „Konstruktivní nejednoznačnost“ podle něj Alianci umožní pružněji odpovídat třeba na útoky v kyberprostoru podobné tomu, kterému v roce 2007 čelilo Estonsko.

NATO se ve strategická koncepcí také vyhýbá označení jakýchkoliv států, které by ho mohly v budoucnu ohrozit, ať už jde o konvenční útok, hackerské výpady, balistické střely nebo energetickou bezpečnost. „Aliance nepovažuje žádnou zemi za svého nepřítel. Avšak nikdo by neměl pochybovat o jejím odhodlání, pokud by byla ohrožena bezpečnost jakéhokoliv členského státu,“ uvádí se v dokumentu.

O několik řádek dále se dočteme, že „kyberútoky se stávají stále častějšími a organizovanějšími“ a že „zdroji takovýchto útoků mohou být zahraniční armády a zpravodajské služby,“ čímž se koncepce elegantně vystříhala zmínce o Číně a Rusku, které jsou v souvislosti s útoky vedenými s pomocí klávesnic a internetu uváděné nejčastěji.

Stejná situace panuje i v oblasti energetické bezpečnosti, která je pro Česko obzvlášť důležitá. I když dokument přiznává, že „někteří členové NATO se dostanou do větší závislosti na zahraničních dodavatelích energetických surovin“, konstatuje pouze neurčitě, že větší množství přepravované energie je zvyšující se měrou vystaveno riziku přerušení dodávek. Konkrétní návod jak této výzvě čelit ale koncepce nenabízí.

Ani Írán, před jehož jadernými ambicemi a raketovým programem Rasmussen v minulosti několikrát otevřeně varoval, se nakonec v textu koncepce neobjevuje. Může za to tlak Turecka, které svého významného obchodního partnera nechťelo veřejně očerňovat a kazit si sousedské vztahy. Ankara však

na oplátku souhlasila s tím, že nově budovaný systém protiraketové obrany bude umístěn i na turecké půdě.

Pod štítem se schová celá Aliance...

Projekt aliančního protiraketového štítu byl pro generálního tajemníka vedle strategické koncepce a znovunastartování vztahů s Ruskem hlavní prioritou lisabonského summitu. Deštník bude podle koncepce „klíčovým prvkem naší kolektivní bezpečnosti“ a měl by být schopen „ochránit obyvatelstvo a území členských zemí NATO proti útoku balistickými raketami“.

Vzniknout by měla jakási páteřní síť, do které se budou moci postupně zapojovat jednotlivé národní či alianční systémy a zbraňové komponenty. Od nejrůznějších senzorů, radarů až po vojenská plavidla a antirakety k ničení balistických střel.

Spojenci už několik let společně budují protiraketovou obranu typu ALTBMD (Active Layered Theatre Ballistic Missile Defence). Systém za 800 milionů eur, který minulý rok prošel několika úspěšnými testy, převzali koncem roku 2010 vojenští velitelé Aliance.

Deštník je však zatím primárně určen k ochraně vojenských jednotek – nasazených v operaci – před balistickými střelami. Rozhodnutí o rozšíření štítu i na civilní obyvatelstvo a ochranu území členských zemí NATO si vyžádá investice dalších 200 milionů eur v rozmezí deseti let a sumu by měly zaplatit všechny členské státy Aliance.

Podstatu rozšíření nastínil americký velvyslanec při NATO Ivo Daalder. Hlavní příspěvek jsou připraveny poskytnout právě Spojené státy. Jádrem by podle Daaldera měly tvořit rakety SM-3, rozmístěné na lodích systému Aegis a posléze také na základnách v Rumunsku (do roku 2015) a Polsku (do roku 2018).

Kombinací již existujícího systému a raket SM-3 by měla vzniknout efektivní síť schopná poradit si s nepřátelskými balistickými raketami. Klíčovým komponentem ve vzájemném propojení těchto prvků má pak být společné sdílení informací tak, aby se varování o přicházející nepřátelské střele od jednoho státu rychle dostalo až ke stanovištím s antiraketami na území jiného státu.

Česká republika se do budoucí protiraketové obrany chce zapojit. Minimem, kterým by ČR mohla přispět, je podle premiéra Petra Nečase umístění střediska včasného varování na českém území. Kromě toho se Česko bude chtít více angažovat i v oblasti vojenského výzkumu. „Tam máme kapacity, které jsme schopni



Zdroj: NATO Photos

Velká pozornost byla na summitu NATO věnována i vztahům s Ruskem, jehož delegace přijela na summit v silném složení. Nejhmataelnějším výstupem byla dohoda o převozu aliančního vojenského materiálu do Afghánistánu.

nabídnout do aliančního štítu,” uvedl na summitu v Lisabonu český premiér.

...a možná Rusko

Novou kapitolu vzájemných vztahů se v Lisabonu NATO snažilo otevřít s Ruskem, a to plánem rozsáhlé spolupráce, která by měla zahrnovat projekty společné protiraketové obrany a pomoc při boji proti povstaleckému hnutí Taliban v Afghánistánu.

Rusko je podle svého prezidenta Dmitrije Medveděva připravené podílet se jako rovnoprávný partner na společném evropském protiraketovém systému a bude o této otázce s Aliancí nadále vést dialog. Generální tajemník se s ruským prezidentem dohodl, že do června 2011 budou zformulovány podmínky pro protiraketovou spolupráci.

Na summitu v Lisabonu také Aliance a Rusko uzavřely jednání o návrhu smlouvy umožňující aliančním jednotkám převážet zásoby vojenského charakteru z Evropy do Afghánistánu přes ruské území. Síly ISAF do té doby mohly využívat území Ruska pro převoz zásob, ovšem pouze nevojenského charakteru, jako je jídlo a palivo.

V koncepčním dokumentu je spolupráce s Ruskem označena za záležitost „strategického významu“. NATO prý Rusko nijak neohrožuje a ve vzájemných vztazích bude usilovat o „strategické partnerství“. Zato se ale od Moskvy očekává, že nově nabízenou vstřícnost oplátí stejnou mincí.

Jak konkrétně si požadavek reciprocity Aliance představuje je vidět na příkladu ruského jaderného arzenálu. NATO sice bude usilovat o snížení počtu svých atomových bomb na evropském území, souběžně s tím by však karty měla odkrýt i Moskva, neboli „zvýšit transparentnost svých jaderných zbraní v Evropě a přemístit je dále od území aliančních států,“ uvádí se v nezvykle přímé formulaci koncepčního dokumentu.

Aby nebylo pochyb, o čem je řeč, zmiňuje se koncepce o nerovnováze, kterou představují větší ruské zásoby jaderných střel krátkého doletu a která „musí být při dalších krocích vzata v úvahu“. V současnosti NATO v Evropě disponuje asi 200 jadernými zbraněmi krátkého doletu, z nichž je zhruba dvacet umístěno v Německu. Rusko má naproti tomu podle bývalého generálního tajemníka NATO George Robertsona až 5 400 takových zbraní. V aktualizované ruské vojenské doktríně navíc role taktických raket vzrostla, jelikož konvenční síly rychle chátrají a zastarávají a Rusové je nestíhají nahrazovat.

„Rusko bude ve své vojensko-politické strategii se zvyšující se měrou nuceno spoléhat na jaderné zbraně, aby zabránilo velkým konfliktům, závodům ve zbrojení v oblasti protiraketových technologií a nakonec i v zájmu zachování svého statusu. Je totiž v situaci, kdy hospodářská pozice země bude slábnout, jelikož v posledních několika letech ztroskotaly pokusy o modernizaci společnosti a ekonomiky,“ shrnul pozici Kremlu vlivný ruský komentátor a občasný poradce prezidenta Medveděva Sergej Karaganov.

Největší střet v souvislosti s taktickými jadernými zbraněmi probíhal před summitem mezi Francií a Německem. Němci, podporující odzbrojovací vize amerického prezidenta Baracka Obamy, prosazovali přijetí jasného závazku k jadernému odzbrojení (v případě taktických jaderných zbraní i jednostrannému) a chtěli prohlásit alianční protiraketovou obranu za náhradu jaderného odstrašení. Francouzi, jejichž názor nakonec zvítězil, naopak usilovali o zachování tradičního důrazu na jaderné odstrašení a protiraketovou obranu prezentovali jen jako doplněk. „Nejvyšší zárukou bezpečnosti spojenců poskytují strategické jaderné síly Aliance,“ stanoví nekompromisně 18. odstavec schváleného dokumentu.

Předání Afghánistánu do roku 2014

Aliance se v Lisabonu snažila přijít s konkrétnějším harmonogramem, podle kterého hodlá postupovat ve vleklém konfliktu v Afghánistánu. Nejpozději do konce roku 2014 chce NATO předat zodpovědnost

za bezpečnost v celém Afghánistánu do rukou afghánských sil.

Schválený plán počítá s tím, že už na počátku letošního roku předají mezinárodní jednotky některé oblasti do rukou afghánských bezpečnostních sil. Postupný transfer zodpovědnosti by pak měl skončit do tří let. Představitelé NATO včetně Spojených států ale avizovali, že rok 2014 je jen orientační a nebude možné ho naplnit na celém území státu.

„Jestli si Taliban myslí, že mu stačí jen vyčkat, tak na to může zapomenout. V Afghánistánu zůstaneme tak dlouho, dokud tam nebude naše práce tam dokončena,“ uvedl Rasmussen s poukazem na počátek stahování amerických jednotek plánovaný na letošní léto.

Generální tajemník OSN Pan Ki-Mun, který na vrcholnou schůzku představitelů NATO také zavítal, zopakoval, že situaci v jedné z nejhudších zemí světa nelze řešit čistě vojenskými prostředky, ale že je třeba opravdový politický dialog „mezi všemi Afghánci“. Varoval dále, že v procesu stabilizace země se mezinárodní společenství musí řídit „realitou, a ne časovými harmonogramy“.

Milník – na cestě nahoru či dolů?

Generální tajemník Rasmussen označil summit v Lisabonu za historický milník a podobně vrcholnou schůzku hodnotila i některá média. Jak se Alianci

podarí naplňovat vytyčené cíle a dodržovat deklarované principy ale ukáže až budoucí vývoj. Situace v Afghánistánu má do stability daleko a Talibanu se stále daří misi ISAF a centrální vládě v Kábulu komplikovat život. Stejně tak jednání s Ruskem o spolupráci na protiraketovém štítu jsou teprve na počátku a rozdílné představy vojáků a politiků obou stran nebude snadné překlenout.

O tom, že ne vše půjde úplně hladce a snadno se už v únoru 2010 přesvědčily delegace pobaltských států, které se snažily v NATO nastolit téma prodeje francouzských lodí Mistral Rusku. Podle odstavce pět strategické koncepce může být „jakákoliv bezpečnostní záležitost týkající se člena Aliance přednesena v NATO k diskuzi“. Stížnosti estonských a litevských diplomatů na transfer klíčových moderních technologií bez předchozích konzultací však prošly bez větší reakce a NATO se problémem oficiálně nezabývalo.

Řada pesimistů, kteří Alianci předvídají úpadek, poukazuje na rozdílné vnímání hrozeb v rámci rozšířené členské základny, což souvisí s rozcházejícími se národními zájmy jednotlivých států. S odchodem Sovětského svazu jako hlavního protivníka podle těchto hlasů NATO přišlo o hlavní jednotící prvek a ještě si nenašlo nový, který by ho stmelil i v 21. století. Jenže víc než šedesát let staré Alianci předpovídali pochybovači zánik už mnohokrát předtím – a zatím vždy předčasně. •



Zdroj: NATO Photos

Nejvyšší představitelé 28 členských států NATO zasedli v Lisabonu kolem jednoho stolu, aby oficiálně schválili strategickou koncepci a projednali aktuální otázky, které členy či Alianci trápily. Jednání v tak širokém formátu však nebývají jednoduchá.

Rozhovor: NATO se z Afghánistánu stáhnout nemůže

Proč stažení NATO situaci v zemi zhorší, kde jsou slabiny afghánské armády a čeho se Rusko obává více než NATO

Petr Zlatohlávek

Porazit povstalecké hnutí trvá nejméně jednu generaci, protože nejde jen o vojenskou akci, ale o celospolečenský problém. A pokud NATO říká, že ze země odejde, lidé se navíc automaticky přimknou k povstalcům, což situaci ještě zhorší. „Afghánistán nyní nemá mnoho řešení,“ říká v rozhovoru pro NQR přední odborník na novodobé konflikty Rod Thornton z Nottinghamské univerzity.

Afghánistán je jiný

Všichni – včetně našich vlád a armád – máme o Afghánistánu určité představy, s nimiž do této země prostřednictvím našich jednotek vstupujeme. V čem se nejčastěji naše představy mýlí s realitou?

Bohužel v mnoha případech. Jednak v tom, že Afghánistán není a ani nemůže být národním státem v tom smyslu, jak jej chápe západní civilizace. Je to nejspíš poslední země na světě, kde etnicita a kmenová příslušnost hrají tak kritickou roli. Kmeny jsou navíc důležité i v okolních zemích – takže například Pákistán by v čele Afghánistánu rád viděl Paštúna, Indie však nikoli atd. Další falešnou představou je to, že Kábul kontroluje celou zemi. Od roku 1747, po celou historii Afghánistánu, Kábul vždy nechával místní vládu na jednotlivých regionech. Když se tam nyní my snažíme aplikovat model centrální vlády, pro Afghánce je to cizí a zcela nepřírozený způsob vládnutí. V neposlední řadě také v našich rozhodováních opomíjíme hloubku rozdílů mezi jednotlivými oblastmi a takhle bychom mohli pokračovat.

Můžete uvést příklad, jak tyto odlišné představy narážejí na realitu?

Ano, kmenové složení je například zcela zásadní při budování afghánské armády. Když řeknete, že postavíte jednotky o síle 300 000 osob, zní to velmi dobře na papíře a mělo by to být dost na to, aby byly schopné se vypořádat s Talibanem. Podle mě se ale každá afghánská jednotka, kterou vycvičíme, doslova rozplyne, když půjde do tuhého, čímž myslím situaci, když se vrátí Taliban. Proč? Musíme se podívat na složení té jednotky - jsou to Tádžikové? Uzbeki? Paštúnové? Opět - nejde o klasickou armádu, jak ji známe ze Západu, v Afghánistánu převládají jiné vazby - k rodině, rodu, klanu, a nikoli k policii nebo armádě. Cokoli řekne kmenový vůdce, bude mít pro vojáka větší váhu než slova velitele. Tento etnický nebo kmenový model je v afghánské společnosti velmi hluboce zakořeněný a je častou chybou Západu, že tento konzervatismus nevnímá.

Chyby v počtech

Mezinárodní síly jsou v Afghánistánu již téměř deset let a zemi se daří připravit na jejich odchod jen pomalu... Objevují se dokonce zprávy o zhoršující se bezpečnostní situaci. Kde se stala chyba?

Za prvé chci říct, že souhlasím se zásahem nejprve USA a pak mezinárodního společenství pod hlavičkou NATO v Afghánistánu, za daných podmínek to bylo nezbytné. Zásadní chybou se ovšem záhy ukázalo podcenění počtu vojáků potřebných pro takovou operaci. Když přijдете do země, svrhnete tam vládu, rozprášíte armádu a policii, vznikne bezpečnostní vakuum, které musíte vyplnit svými silami. Tyto jednotky se musí stát novou armádou, novou policií, musí doslova zaplavit dané území, abychom dali místním najevo, že to myslíme vážně a že mají věřit nám, a ne Talibanu. A to se bohužel nestalo.

Není laciné nyní zpětně říkat, že vlády situaci podcenily a neposlaly dost vojáků? Zvláště když vezmeme v úvahu i domácí politické rozhodovací procesy.

Ale já zcela rozumím tomu, proč vlády upřednostňují tu rumsfeldovskou cestu, tedy malý počet jednotek s vyspělými technologiemi, které mají obrovský účinek. Pouze říkám, že obecně při jakékoli operaci typu Afghánistán potřebujete vojáky fyzicky přítomné v té dané lokalitě.

Podle vás by tedy větší počty jednotek na počátku konfliktu vedly k úspěšnější operaci?

Na samém počátku invaze v roce 2001 mělo být jasnější, že pokud nevyplníme ono námi vytvořené bezpečnostní vakuum, dáme prostor k tomu, aby se rozvinuly síly živené opozicí vůči mezinárodním silám, revoltou či antipatií vůči zásahu jako takovému. Což se přesně stalo, protože jsme na místě neměli dost jednotek – umožnili jsme tak Talibanu, aby pomalu opět získal vliv, vyplnil to vakuum. A tady vzniká problém, protože začíná boj s povstalcí

Rod Thornton

Přednáší na Nottinghamské univerzitě. Je považován za předního odborníka na problematiku terorismu, protipovstaleckého boje, vedení moderní války a novodobé ozbrojené konflikty obecně. Do spektra jeho výzkumné činnosti patří i ruské bezpečnostní a vojenské otázky. Je autorem desítek knih a publikací na tato témata. Mezi nejznámější patří titul *Asymmetric Warfare: Threat and Response in the 21st Century*. Je autorem řady studií a znaleckých posudků pro britský sněmovní obranný výbor, pracoval pro britské i americké ministerstvo obrany.



- a jakmile tato rebelie jednou vypukne, je nesmírně obtížné ji porazit.

Proč?

Jedním z důvodů je fakt, že Taliban se prezentuje jako vůdce džihádu proti západní okupaci. Což znamená, že nyní můžeme do země poslat vojáků, kolik chceme, ale nebude to mít valný efekt - čím více zahraničních vojáků v zemi bude, vygeneruje to podle mě i více Talibanců, kteří získají více prostředků z islámské komunity z celého světa, která bude mít potřebu podpořit své bratry v džihádu proti západní, křesťanské okupaci jejich země. Je to začarovaný kruh.

A co podpora Talibanu uvnitř Afghánistánu, od místní populace?

Přesně, dalším důležitým důvodem je, že Taliban, který vyplnil ono vakuum, pro místní v této situaci představuje budoucnost a moc. Taliban vyvolává mezi lidmi tolik strachu, že pokud NATO jen naznačí, že se stáhne, lidé se automaticky přimknou k Talibanu. Jenže abychom povstání Talibanu porazili, musíme říkat opak - čili že v Afghánistánu zůstaneme ještě dlouho, že my, kteří podporujeme afghánskou policii a armádu, jsme budoucnost. Nikoli Taliban. Takže nemá cenu, abyste mu pomáhali.

Pokud tedy NATO řekne, že za tři až čtyři roky odejde, dělá opak. Místní budou mít obavu, že až NATO odejde, přijde Taliban, a proto musí být s Talibanem za dobře i nyní - budou jeho zástupce například informovat o pohybech vojáků NATO atd. Často proto navíc nastane situace, kdy otec řekne svým třem synům: ty půjdeš do armády, ty k policii a ty k Talibanu. Kdyby k čemukoli došlo, ať jsme krytí.

Říkáte tedy, že nově budované afghánské síly na tu práci samy nebudou stačit?

Afghánistán musíme vnímat rozděleně. V severních oblastech, kde je situace lepší než na jihu, může NATO termín ukončení bojových operací v roce 2014 dodržet a ponechat tam výcvikové jednotky. Ale v jižních provinciích, zejména v Híľmandu a Kandaháru, je potřeba jiný postup. A tam nasazení afghánských jednotek rozhodně stačit nebude a budou potřebovat pomoc, i za tři nebo čtyři roky. Při bojích s povstalci je třeba, aby afghánské síly měly po boku jednotky NATO a jen velmi postupně přebíraly více úkolů.

To ale zcela rozkládá současnou alianční strategii odchodu ze země, podle níž vycvičíme afghánské jednotky, aby byly schopny převzít naše úkoly a my se mohli stáhnout.

Tak úniková strategie musí existovat za všech okolností, armády musejí odcházet, okupace končit. Ale to se musí dít postupně, na základě toho, co se děje na zemi, ne na základě ad hoc uměle stanovených termínů, o nichž naneštěstí od politiků slyšíme stále častěji. Viz Britové, kteří se v roce 2014 stáhnou z Afghánistánu, ať tam situace vypadá jak chce. To slíbil britský premiér. Což je zcela v rozporu s tím, co říká NATO, čili že stahování bude záviset na vývoji situace na zemi.

Čeho se bojí Rusko

Jak vážně berete roli Ruska při stabilizaci Afghánistánu? Nějakou dobu jste žil v Rusku, na situaci tak dokážete možná pohlédnout i z ruské strany. Jak na vás například působí souhlas Ruska s převozem vojenského materiálu?

Jistá část Rusů věří tomu, že čím většímu množství zásob pro Afghánistán nyní dovolí přepravu přes své území, tím lepší vyjednávací pozici vůči NATO budou mít, což by pro NATO mohl být problém. Jenže je tu ještě větší úskalí - všichni víme, jak složitá je cesta přes Pákistán a Chajbarský průsmyk. Jednoznačně potřebujeme nejméně dva vstupní body do Afghánistánu pro těžký alianční náklad. Ani cesta přes Rusko, ani přes Pákistán nejsou ideální, ale s tím se musíme vyrovnat. Další varianty jsou ještě horší.

Takže Rusové vycházejí Alianci vstříc?

Nesmíme však zapomínat na to, že převážet cokoli - nota bene těžké náklady vojenské techniky - přes Rusko je samozřejmě logistickou noční můrou. Z přístavů v Pobaltí do Afghánistánu je to velmi dlouhá cesta. Ale věřím tomu, že Rusové chtějí pomoci. Budou sice tvrdě vyjednávat, ale když na to přijde, pomoc nezablokují. Možná ji čas od času omezí, aby ukázali, jak jsou silní, ale nezastaví ji.

A co tím mohou Rusové získat?

Určitě chtějí taky zabránit tomu, aby Afghánistán jako stát selhal a upadl do chaosu, což by se jako nákaza mohlo po státech střední Asie snadno rozšířit. Čili ze strany Ruska je to hra o tom, koho mají rádi méně. A rozhodně se víc než NATO bojí islamismu.

USA: Britská taktika je příliš měkká
Jak jako bývalý britský voják vnímáte kritiku ze strany amerických velitelů, že za vysokou míru násilí v Sanginu, části afghánské provincie Hílmánd, mohou Britové a jejich taktika, jak vyplynulo na konci roku 2010 ze zpráv WikiLeaks?
 Britskou taktikou v této náročné provincii bylo vybudovat několik malých základen v oblasti Sanginu, které by zajišťovaly pro Afghánce bezpečnost na místní úrovni a zároveň ukázaly svou přítomnost. Jenže tyto základny byly velmi malé a zároveň velmi často čelily útokům – 106 britských vojáků zde přišlo o život. Když tedy na podzim 2010 oblast převzali Američané, změnili taktiku a vybudovali jednu velkou základnu místo všech těch malých.

A začali kritizovat britský přístup?

Americký přístup byl zkrátka jiný a podle Britů to byl špatný postup, protože máte-li stanovenou taktiku „clear-hold-build“ (vyčistit–zajistit–stavět), tak nemůžete zajistit a udržet oblast, pokud všechny vojáky máte na jedné velké základně, a nikoli rozmístěné v okolí. To byl hlavní rozdíl mezi Brity a Američany. A v souvislosti s tím také Američané řekli, že Britové byli v Sanginu příliš měkkí a nedostatečně agresivní. Takže když Američané převzali Sangin, zkusili být agresivnější. Jenže zde utrpěli ještě větší ztráty než Britové a začíná se ukazovat, že není tak snadné kontrolovat oblast jako Sangin.

Takže jde o rozdíl v mentalitě?

Ano, je to rozdíl v mentalitě, kdy britský přístup je méně agresivní, americký více. Britové se více rozprostřeli po okolí, což zajistí více bezpečnosti či aspoň v místních vyvolá dojem větší bezpečnosti. Američané více míří na porážení Talibanu.

Není ale zarážející, že se na tyto rozdíly v mentalitě přijde až během operace, to se o tom v NATO nedeбатovalo dopředu?

V rámci NATO existuje obecná doktrína, jak bojovat s povstaleckým hnutím, ale jde o to, jak si ji jednotlivé země a jejich ozbrojené síly interpretují na základě své vojenské kultury. A pokud jde o protipovstalecké operace, tak USA a Británie mají prostě jinou kulturu, i když budou tvrdit, že operují na základě stejné doktríny.

Mohl byste opět uvést příklad, jak se to projevuje v praxi?

Veźmte si piloty vrtulníků. Obě země mají stejné typy vrtulníků. Britský pilot nemůže zahájit palbu na osobu na zemi, o níž se domnívá, že je bojovníkem Talibanu, pokud tato osoba například nenese zbraň. Naopak americký pilot může zahájit palbu na skupinu lidí, o nichž se byt pouze domnívá, že jsou to bojovníci Talibanu, i když žádné zbraně nenesou.

Cesta z Afghánistánu
Abychom nekončili na negativní notu, jaké tedy vidíte pro Afghánistán řešení?

Nechci znít příliš negativně, ale v současné chvíli mnoho možností není. Jedna jistá věc je, že přemoci povstání lze jen dlouhodobým procesem zajišťování bezpečnosti, následovaným investicemi, vzděláním a tak dále. Ale toho nejde dosáhnout hned, ani během pár let, to je otázka generací – nová generace musí vyrůst, dospět, zapojit se do ekonomiky, zapojit se do komunity.

A znovu chci zdůraznit, že v úvahu je potřeba vzít také zmíněnou vnitřní rozdílnost Afghánistánu, ať už jde o geografii nebo kmenové rozdíly. Musíme přemýšlet o tom, v jaké části aplikovat jaký přístup. Alianci se podařilo dosáhnout vytčených cílů v severních částech země, čili odsud by bylo možné se stáhnout v době, o které se mluví, tedy do 2014 a pak zde ponechat pouze jednotky pro výcvik. Zcela jiný přístup je ale potřeba v jižních provinciích, zejména v Hílmándu a Kandaháru, a tam vojáci prostě budou muset zůstat déle, protože tam je nepřítel, kterého je třeba porazit. Ale abyste toho mohli dosáhnout, musíte zároveň přesvědčit místní, že to dokážete a minimálně jim říct, že zde budete velmi dlouho a že vy společně s afghánskou policií a armádou představujete budoucnost, nikoli Taliban.

Čili řešením by bylo, aby se NATO nestáhlo jako celek k určitému datu, ale aby nadále pracovalo s afghánskými jednotkami v operacích i po roce 2014 tak, aby se afghánské síly postupně naučily fungovat jako opravdové armádní nebo policejní jednotky. A postupně podle mě neznamená za tři roky, tedy v době, kdy Afghánistán opustí poslední britský voják. •

Podpora NATO mezi členskými státy klesla

Na vině jsou především „velcí hráči“

Martin Doležel

Podpora Severoatlantické aliance měla mezi členskými státy v posledních dvou letech celkově stoupající tendenci. V našem minulém článku zabývajícím se touto tematikou, který byl zveřejněn v Natoaktual Quarterly Review 2/2009, kolega Michal Krutský trefně upozornil, že tento pozitivní trend byl v Alianci spojen s nástupem nového amerického prezidenta Baracka Obamy. Přestože podpora Aliance celkově v posledních dvou letech stoupala, v průzkumu Transatlantic Trends figurovaly i státy, které se vydaly opačným směrem. Nejinak tomu bylo i v roce 2010. Přestože podpora NATO celkově mezi členskými státy v tomto roce klesla, existují podstatné výjimky.

NATO zaznamenalo celkový pokles podpory

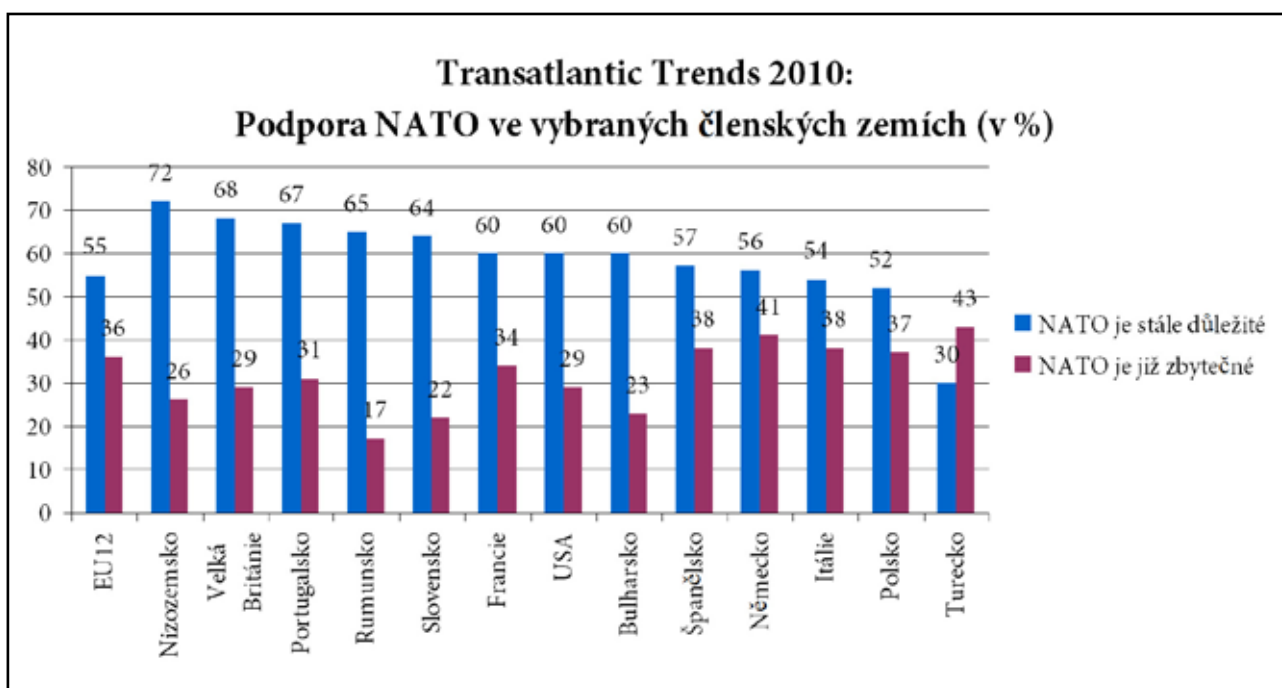
Z průzkumu projektu Transatlantic Trends z roku 2010 vyplývá, že celková podpora Aliance ve 12 zkoumaných evropských členských státech meziročně mírně klesla z 58 na 55 % a v USA z 62 na 60 %. Otázka byla položena ve tvaru: „Je NATO potřebné pro zajištění bezpečnosti vaší země?“ Kladná odpověď je poté brána jako známka podpory či důvěry.

Největší pokles podpory Severoatlantické aliance hlásí Německo, kde NATO ztratilo 7 procentních bodů. Dále oslabila pozice NATO nejvíce v Itálii, o 6 %, a v Turecku a Nizozemsku, kde činil pokles shodně 5 %. Opačnou tendenci naopak hlásí zejména Slovensko, kde podpora NATO meziročně vzrostla o 12 procentních bodů. Následují jej dvě balkánské země, a to Bulharsko, kde Aliance posílila o 10 %, a Rumunsko s pětiprocentním nárůstem důvěry v NATO.

V celkovém přehledu se Severoatlantická aliance i přes zmíněný pětiprocentní pokles těšila největší důvěře v Nizozemsku. Nyní si 72 % Nizozemců myslí, že je NATO potřebné pro bezpečnost jejich země. Za Nizozemskem následuje Velká Británie se 68 %, Portugalsko se 67 % a Rumunsko s 65% podporou. Naopak na druhém konci tabulky stojí Turecko. Pouze 30 % dotázaných Turků si myslí, že je NATO důležité, 43 % respondentů pak zaujalo k Alianci negativní postoj. V dolní části tabulky alianční popularity stojí dále Polsko a Itálie s 52%, respektive 54% podporou.

Pokles popularity především u „velkých hráčů“

Pokud se podíváme na meziroční vývoj podpory Severoatlantické aliance u vojensky nejsilnějších členů NATO, najdeme jednu zajímavou shodu – u všech, až na jednu výjimku, došlo k poklesu důvěry veřejnosti v NATO. Jak již bylo zmíněno, největší pokles podpory zaznamenala Severoatlantická aliance v Německu, Itálii a Turecku, k poklesu však došlo i ve Velké Británii, kde NATO ztratilo 4



procentní body podpory, a ve Spojených státech, kde byl pokles dvouprocentní. Tento pokles podpory ve vojensky nejvýznamnějších zemích Aliance je velmi důležitý a pro Alianci i potenciálně nebezpečný. Důvodem je fakt, že občané nespokojení se členstvím země v NATO mohou tlačit na jimi zvolené vlády, které potom mohou k aliančním záležitostem, jako jsou zahraniční mise, zaujmout negativní postoj. To je významné právě u vojensky nejsilnějších zemí, protože ty do Aliance přispívají nejvíce jak vojensky, tak i finančně. Je proto zřejmé, že by se tímto poklesem měli alianční i domácí činitelé ve jmenovaných zemích důkladně zabývat.

Jaké jsou však příčiny tohoto úbytku podpory? Na základě veřejně diskutovaných témat a vnímání veřejnosti lze identifikovat čtyři hlavní důvody.

- **Válka v Afghánistánu** – Nespokojenost veřejnosti s konfliktem v Afghánistánu ve většině západních států neustále roste, což vyplývá i z loňských Transatlantic Trends. Stabilizace Afghánistánu je zatím v nedohlednu, sdělovací prostředky často informují o incidentech, při kterých umírají civilisté. Navíc každá z uvedených vojenských velmocí kromě Turecka hlásí za rok 2010, který se stal nejkrvavějším rokem afghánského konfliktu, významné ztráty na životech. Dodejme ještě, že veřejnost vnímá velmi citlivě fakt, že válka v této relativně vzdálené středoasijské zemi stojí daňové poplatníky nemalé peníze, přičemž není jasné, kdy skončí a kdy se tedy vojáci budou moci vrátit domů.
- **Kontroverze s jadernými zbraněmi v Evropě** – Členské státy NATO v roce 2010 bouřlivě diskutovaly o dalším jaderném odzbrojení Aliance. Otázka stažení amerických jaderných zbraní z Evropy byla citlivá zejména v Německu, kde se taktické jaderné střely stále nachází.
- **Absence hrozby** – Severoatlantická aliance se od konce studené války potýká s vnitřní krizí identity, která je spojena s absencí vnějšího nepřítele, před kterým by se měla bránit. Část veřejnosti by byla ráda, kdyby se NATO vrátilo ke svému původnímu účelu – obraně severoatlantického regionu. Nepřátelské skupiny v Afghánistánu či v Iráku nejsou veřejností vnímány jako bezprostřední nebezpečí.
- **Turecko** – Turecký případ je v rámci Severoatlantické aliance značně specifický, což je dáno i výrazně nejnižší podporou NATO mezi všemi ostatními zkoumanými státy. Jakožto muslimská země vnímá Turecko značně citlivě konflikt mezi západním světem, reprezentovaným

právě Aliancí, a muslimským světem. Alianční zapojení do operace v Iráku, ale hlavně alianční mise v Afghánistánu, nejsou v této euroasijské zemi vnímány nijak pozitivně. Nelze opomenout ani diskuse ohledně protiraketového štítu NATO, který má být postaven kvůli možné jaderné hrozbě ze strany Íránu. S tím má však Turecko podstatně lepší vztahy než zbytek Aliance.

Co se týká vojenských velmocí, zajímavý je případ Francie. Na rozdíl od ostatních zmíněných států narostla ve Francii podpora Severoatlantické aliance meziročně o 4 %. Francie tak zaznamenala nárůst podpory NATO i přesto, že ztratila v tomto roce v Afghánistánu 16 vojáků a většina Francouzů se dle průzkumu ke konfliktu staví značně rezervovaně. Za touto ojedinělou pozicí Francouzů může stát opětovný vstup do vojenských struktur NATO z roku 2009, ale i to, že se Francie snaží hrát v NATO aktivní a na Spojených státech nezávislou politickou roli. Takové „posílení suverenity“ vnímají Francouzi většinou pozitivně, což se mohlo promítnout i do jejich názoru na Severoatlantickou alianci. Roli může hrát i francouzská podpora projektu protiraketového deštníku nad Evropou.

Ve východní Evropě NATO posílilo

Ve zkoumaných členských státech východní Evropy naopak Severoatlantická aliance posílila, v některých případech velmi výrazně. Jak již bylo zmíněno, Slovensko, Bulharsko i Rumunsko byly členské státy, které meziročně vykázaly největší nárůst podpory NATO. Důvěra v Alianci však posílila i v další zkoumané východoevropské zemi - Polsku, kde vzrostla o 2 %. Vysvětlení tohoto nárůstu je poněkud složitější, ale pravděpodobně leží v opakovaném ujištění Aliance o odhodlání bránit své východoevropské členy v případě možné ruské agrese. Na veřejnost zároveň prosáky díky serveru WikiLeaks alianční plány na obranu východní Evropy a navíc NATO na summitu v Lisabonu potvrdilo svoji tradiční roli, tj. organizace kolektivní obrany.

Češi jsou se členstvím v Alianci spokojeni

Pokud se podíváme na průzkumy veřejného mínění provedené Centrem pro výzkum veřejného mínění (CVVM) a agenturou STEM, tak zjistíme, že v České republice je podpora NATO o něco větší než je průměr evropské „dvanáctky“ zkoumané Transatlantic Trends. Samozřejmě musíme brát v potaz rozdíly v metodice i v položených otázkách. Přesto CVVM dotazovaným položilo výzkumnou otázku, která se téměř shodovala s otázkou Transatlantic Trends. Na dotaz, zda „je NATO jako vojenskopolitická organizace v současné době

potřebné,“ odpovědělo 69 % respondentů, že ano. Toto číslo poměrně výrazně převyšuje alianční průměr a je i celkem překvapující, vzhledem k tradiční mírné rezervovanosti Čechů k této organizaci (viz dále). Zajímavé je, že se postoj obyvatel České republiky k NATO v zásadě neliší od postoje Slováků k této organizaci. Podpora Aliance v ČR stejně jako na Slovensku meziročně stoupla, i když v uvozovkách „jen“ o 4 %. Česká republika tak zapadá do trendu ostatních zemí východní Evropy.

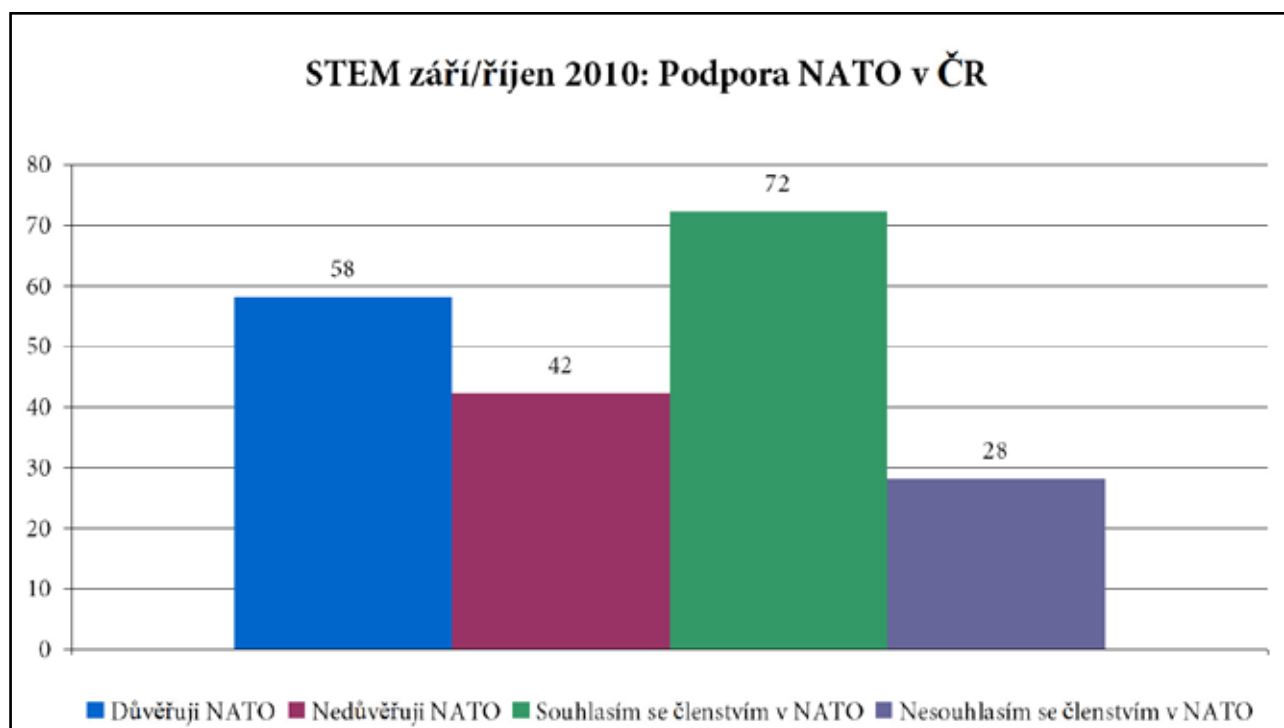
Agentura STEM se ve svém výzkumu zabývala důvěrou občanů České republiky v bezpečnostní instituce, přičemž jednou ze zkoumaných institucí bylo NATO. V otázce důvěry byla podpora NATO výrazně nižší než u agentury CVVM, 58 %, i když stále se jedná o větší číslo, než je alianční průměr. V tomto případě lze vidět, nakolik záleží na položené otázce. Agentura STEM se ve svém dalším výzkumu totiž ptala, zda respondenti souhlasí s členstvím České republiky v Severoatlantické alianci. Z výzkumu vyplývá, že 72 % dotázaných souhlasí se členstvím v NATO, což lze považovat za poměrně velký projev důvěry.

NATO má podle Čechů na dění ve světě pozitivní vliv

Centrum pro výzkum veřejného mínění zveřejnilo v roce 2010 i několik dalších statistik, které s tématem podpory NATO souvisí pouze okrajově, ale přesto jsou zajímavé. V prvním průzkumu veřejného mínění se CVVM soustředilo na otázky, jak NATO působí na bezpečnost svých členů,

ale i na bezpečnost ve světě celkem. Z výzkumu vyplývá, že podle 57 % respondentů působí NATO příznivě na bezpečnost svých členů, pouze 4 % dotázaných si myslí opak. Podle výzkumu zároveň NATO působí kladně jak na vztahy mezi členskými státy, tak i na vztahy mezi členskými státy a jinými zeměmi. Zajímavé pak vzhledem k situaci v Iráku a Afghánistánu působí zjištění, že 35 % Čechů si myslí, že Aliance působí příznivě na dění i v jiných částech světa než jen v té euroatlantické. Opačný názor poté zastává 15 % respondentů, 31 % má neutrální stanovisko. Je nutné dodat, že počet těch, kteří si myslí, že Aliance má na bezpečnostní situaci ve světě příznivý vliv, ve všech případech meziročně ubylo. Za tímto poklesem by mohl stát zejména konflikt v Afghánistánu, ale i komplikované vztahy NATO s Ruskem či časté slovní přestřelky představitelů členských států Aliance s Íránem.

V druhé sérii otázek se CVVM ptalo na důsledky začlenění České republiky do NATO. První otázkou bylo, zda je členství ČR v Alianci zárukou její nezávislosti, či naopak formou podřízení cizím mocnostem. Většina dotázaných (53 %) si myslí, že je to forma podřízení cizím mocnostem. Tento údaj vypadá na první pohled jako alarmující, ale je třeba jej vnímat v širší perspektivě. Za prvé, rok 2010 nevybočuje z řady let minulých, kdy se toto číslo od roku 1999 pohybovalo mezi 45 a 54 %. Za druhé, česká společnost se vzhledem ke své historické zkušenosti staví ke členství v mezinárodních organizacích, zejména vojenských, tradičně negativně. Za třetí, pocit, že je členství v NATO formou podřízení

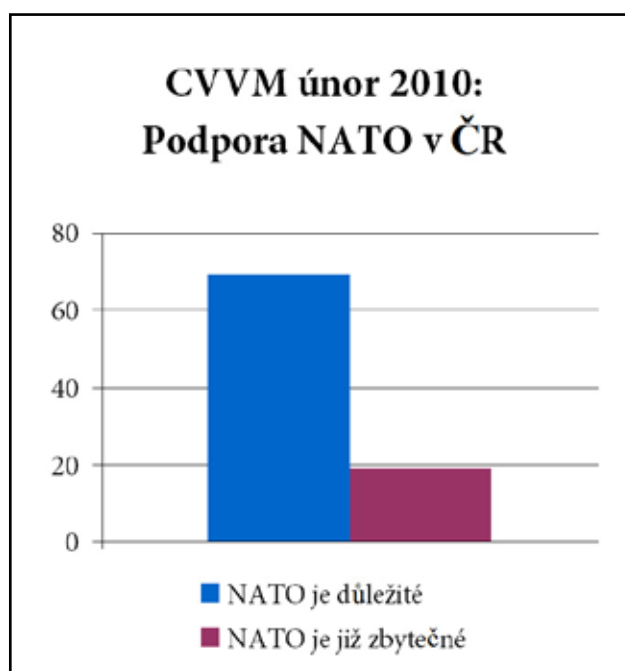


cizím mocnostem, je v rozporu s dalším údajem ze stejného výzkumu veřejného mínění. Z něj vyplývá, že přesná polovina respondentů si myslí, že NATO přikládá zájmům České republiky stejný význam jako starším členům Aliance, přičemž 6 % respondentů říká, že dokonce větší. Oproti tomu si 23 % dotázaných myslí, že NATO přikládá ČR menší význam. Podle tohoto údaje se tak Češi necítí být oproti jiným členům, včetně velmocí, nijak znevýhodnění. Znepokojujícím výsledkem průzkumu však může být zjištění, že podíl dotázaných, kteří si myslí, že členství v NATO zajišťuje Česku mír a bezpečnost, klesl meziročně o osm procentních bodů na 50 %. Oproti tomu 44 % vnímá členství v NATO jako zvýšení rizika vtáhnutí České republiky do válečného konfliktu.

Shrnutí

Rok 2010 přinesl nijak dramatický, ale přesto zaznamenaný pokles podpory NATO v členských státech. Významný pokles najdeme především u vojensky nejsilnějších států Aliance, což může představovat určité nebezpečí do budoucna, kdyby se tento trend nadále prohluboval. Na druhou stranu NATO získalo procentní body podpory v členských státech východní Evropy. Do této skupiny spadá i Česká republika, kde podle Centra pro výzkum veřejného mínění vzrostla podpora NATO o 4 %.

Jako hlavní zdroj poklesu důvěry v NATO lze vidět alianční účast v nepopulárním konfliktu



v Afghánistánu. Naopak nárůst podpory může být vysvětlen opakovaným ubezpečováním o platnosti článku 5 Washingtonské smlouvy, který východoevropští členové vnímají vzhledem k blízkosti Ruska jako klíčový.

Není jasné, zda bude v příštím vydání Transatlantic Trends pokračovat oslabování důvěry v Alianci, či nikoliv, ale jedno je zřejmé – statistika pro rok 2011 bude vzhledem k současnému dění v Afghánistánu jistě zajímavá. •

O čem se psalo před pěti lety ...

26. 4. 2005

Armáda oficiálně převzala nové stíhačky

Lubomír Světnička

Představitelé armády oficiálně převzali na základně v Čáslavi nové švédské nadzvukové stíhačky Jas-39 Gripen. Od dnešního dne tak jsou součástí výzbroje českých vzdušných sil. Dosluhující letouny MiG-21 nahradí při ochraně vzdušného prostoru od poloviny června.

„Dnes máme opravdu velký den, jeden z nejslavnějších v historii armády. Dneškem otevírají vzdušné síly novou kapitolu,“ uvedl náčelník generálního štábu Pavel Štefka.

ČR se tak podle něj stala prvním členským státem NATO, jehož letectvo bude k plnění úkolů používat nadzvukový letoun čtvrté generace. Štefka připomněl, že dosud bojoví piloti využívali jen letouny sovětské výroby - od MiG-15 až po MiG-29.

„Cesta Gripenů na české nebe nebyla lehká,“ konstatoval ministr obrany Karel Kühnl. Pronájem letounů přirovnal k literárnímu příběhu, který měl řadu peripetií, zvrátů a dramatických okamžiků, ale „skončil happyendem“.

Švédská ministryně obrany Leni Björklundová označila celý projekt Jas-39 Gripen pro Českou republiku za významný krok spolupráce obou zemí.

„Švédsko dodalo české armádě platformu, která se hodí ke všem bojovým úkolům,“ uvedla.

Ceremoniálu přihlíželi politici i vojáci

Slavnostnímu ceremoniálu na letecké základně v Čáslavi, odkud budou nové stíhačky operovat, přihlížely zhruba tři stovky čestných hostů - vojáků i politiků. Mezi nimi se objevil i bývalý premiér Stanislav Gross a jeho čerstvý nástupce Jiří Paroubek. „Nastartovali jsme novou etapu zajištění ochrany vzdušného prostoru České republiky,“ řekl Paroubek.

Mezi hosty se objevili i váleční veteráni včetně legendárního letce Františka Peřiny. „Jdu se podívat na ty nové mašiny,“ řekl elitní stíhač z druhé světové války.

Armáda vyvrátila údajné selhání systémů

Armádní špičky dnes znovu vyvrátily zprávy o tom, že by během přeletu ze Švédska minulý týden selhaly novým letounům systémy. Ministr obrany Karel Kühnl uvedl, že záznamy po letu ukázaly drobný problém v mapě. „Pak se ukázalo, že je vše v pořádku, ale pro jistotu se mezitím mapa přehrála,“ konstatoval.

Náčelník generálního štábu Pavel Štefka poznamenal, že letouny jsou vybaveny záznamovými zařízeními, která nepřetržitě monitorují všechny důležité údaje. „Během letu může dojít k odchylce, ale počítač si problém sám opraví,“ řekl Štefka.

Během přeletu ze Švédska podle něj přístroje ukázaly problém u jednoho ze šesti letounů. „Problém byl okamžitě odstraněn a druhý den byl letoun předán bez závad,“ dodal.

Jak potvrdil jeden ze zkušených pilotů Petr Mikulenka, bezpečnost letounu ani pilota však nesrovnalosti během přeletu nijak neohrozily.

Do služby nastoupí gripeny v červnu

„Máme všechno za sebou, včetně oslav. Teď nás čeká tvrdá práce, odpoledne pokračujeme v přebírání logistického zázemí a chceme co nejdříve začít s docvičováním pilotů a technického personálu,“ řekl velitel 21. základny taktického letectva Jiří Verner.

Nové stíhačky nahradí dosluhující letouny MiG-21, které dosud zajišťují ochranu vzdušného prostoru v rámci aliančního systému NATINEADS. Velitel

vzdušných sil Ladislav Minařík naznačil, že by operace měly nové letouny začít působit od června.

„Předpokládám, že do systému NATINEADS nasadíme dva letouny, ale je možné, že tam necháme i nějakou rezervu,“ řekl Minařík.

Dosud v systému kolektivní ochrany NATO působily až čtyři letouny MiG-21. „S MiGy jsme měli problémy s náhradními díly, jsou zastaralé a dosluhují. Proto je v hotovosti více letounů,“ vysvětlil.

Stíhačky potřebujeme, tvrdí vojáci i politici

Pronájem letadel dlouhodobě kritizuje opozice. Pronájem považuje za neuvážený krok bez ohledu na skutečné priority armády. „Není to hračka pro vojáky, ale pro ochranu obyvatel České republiky,“ řekl náčelník generálního štábu Pavel Štefka na adresu kritiků.

Podle ministra Karla Kühnla je nadzvukový letoun „bezpochyby jediným prostředkem“, který dokáže zajistit ochranu vzdušného prostoru. Letoun Jas-39 Gripen pak představuje podle jeho slov určitý technický pokrok a patří mezi letouny takzvané čtvrté generace. „Představuje to nejlepší, co je v současnosti na trhu k dispozici,“ řekl Kühnl.

Štefka: Za deset let se uvidí

Nové letouny pro zabezpečení vzdušného prostoru si Česká republika pronajme od Švédska na deset let přibližně za 19,6 miliard korun. Celkem budou mít vzdušné síly k dispozici 12 stíhaček Jas-39 Gripen C a dva dvoumístné cvičné letouny s označením D. Zbývajících osm získá Česká republika do srpna.

Každý rok bude Česká republika splácet stanovenou sumu ze celkových 19,6 miliardy korun. „Jde asi o desetinu z celkové částky ročně, což odpovídá možností státního rozpočtu,“ uvedl náměstek ministra obrany pro vyzbrojování Jaroslav Kopřiva.

Možnost, že by ČR po desetiletém pronájmu letouny případně odkoupila, náčelník generálního štábu Pavel Štefka nevyloučil. „To je otázka, jak bude celý systém fungovat. Pokud budeme spokojeni, budeme pochopitelně pokračovat,“ řekl.

Ministr obrany Kühnl nastínil i smluvní ošetření v případě, že by byl některý z pronajatých letounů poškozen. „Kdyby nastal problém výroby, ponese náklady švédská strana. Kdyby došlo k poškození například vinou pilota, ponese náklady my.“ •

Dny NATO v Ostravě 2010: rekordní ročník

V roce 2010 navštívilo největší středoevropskou bezpečnostní přehlídku téměř dvě stě tisíc lidí

Lubomír Světnička

Byla to nevídaná akce. Do centra Ostravy se tehdy snášeli z nebe výsadkáři, mezi stromy výstaviště Černá louka se proplétal záchranářský vrtulník, na malém travnatém plácku ukazovaly svou techniku a dovednosti elitní vojenské a policejní jednotky. Psal se rok 2001 a zrodily se Dny NATO v Ostravě. Hned první rok přišlo unikátní atmosféru v tomto "komorním prostředí" nasát asi 10 tisíc diváků.

Už o dva roky později přišel první zlomový okamžik v historii této unikátní přehlídky. Akce se přestěhovala na ostravské letiště v Mošnově. Na nebi se objevily první dynamické ukázky vojenských letounů, na zemi burácela těžká technika včetně tanků a obrněnců. Atraktivní podívanou tehdy zhlédlo 25 tisíc lidí.

Každým rokem pak diváků postupně přibývalo, až přišel druhý zásadní zlom. V roce 2010 největší středoevropskou přehlídku navštívilo 185 tisíc lidí. Rekordní návštěvnost, výjimečné ukázky na zemi i ve vzduchu. Mezi hlavní lákadla tentokrát patřil americký strategický bombardér B-52, který si návštěvníci mohli prohlédnout



Zdroj: Lubomír Světnička, natoaktual.cz

Vystoupení holandského F-16 Demo Teamu patřila mezi to nejefektivnější, co bylo možné ve vzduchu spatřit.

z bezprostřední blízkosti.

Ve špičkových letových ukázkách se představily



Zdroj: Lubomír Světnička, natoaktual.cz

Přestože se Dny NATO v Ostravě loni konaly souběžně se Dny Vzdušných sil AČR, považovat tuto akci za leteckou show by bylo mylné. Její jedinečnost spočívá v šíři nabídky, do které se vejde i 102. průzkumný prapor.



Zdroj: Lubomír Světnička, natoaktual.cz

Na Dnech NATO v Ostravě předvádějí své schopnosti nejmodernější stroje. Přesto na sebe velkou pozornost strhával letoun 70 let starý - Hawker Hurricane MkI, který připomněl významné výročí bitvy o Británii.

nadzvukové stroje Jas-39 Gripen českých vzdušných sil a Maďarska, letoun MiG-29 slovenského letectva, F-16 nizozemského Královského letectva, britský stroj Harrier, který se před zraky diváků kvůli britským rozpočtovým škrtům a úsporám v armádě objevil vůbec naposledy. Mezi unikátní vystoupení se zařadila společná letová ukázka britského bojového letounu Tornado a legendárního stroje

z bitvy o Británii - Hawker Hurricane Mk.I.

Kromě letových ukázek měli návštěvníci unikátní možnost zhlédnout i atraktivní akční prezentace zásahových jednotek a armády. Od vysvobození rukojmí z autobusu, přeshraniční pronásledování a zadržení zločinců, přes napadení eskorty s důležitou osobou až po tankovou zteč. Dny NATO v Ostravě dospěly. •



Zdroj: Lubomír Světnička, natoaktual.cz

Rekordní počet návštěvníků nedorazil na mošnovské letiště náhodou. Mnoho jich přilákal americký strategický bombardér B-52 Stratofortress, který se představil ve střední Evropě vůbec poprvé.

NATO v roce 2010: šest operací na třech kontinentech

Shrnutí vojenských misí Severoatlantické aliance v roce 2010

Eliška Prchlíková

Vojáci Severoatlantické aliance byli v loňském roce zapojeni celkem do šesti misí. Žádná z těchto misí nezačala v loňském roce, všechny pokračovaly z let předešlých. Nejvíce pozornosti se upíralo na misi ISAF v Afghánistánu, která zažila rok plný turbulencí – od dramatického nárůstu počtu příslušníků sil ISAF, zostřených bojů s povstalci až po výměnu na postu vrchního velitele jednotek ISAF. Jedinou alianční operaci probíhající přímo v Evropě, v nejmladším evropském státě Kosovu, Aliance naopak od roku 2010 postupně utlumuje. Naopak stále více pozornosti se kvůli narůstajícímu počtu útoků somálských pirátů soustředilo na protipirátskou operaci Ocean Shield.

Mise ISAF - Afghánistán

Největší a nejvýznamnější operací NATO je nadále mise ISAF (International Security Assistance Force) v Afghánistánu. Mise s mandátem OSN probíhá již od roku 2001, Aliance její velení převzala v srpnu 2003. V současnosti je do ní zapojeno přes 130 000 vojáků ze 48 členských a partnerských zemí NATO. Jejím hlavním úkolem je pomáhat afghánské centrální vládě v rozšiřování její působnosti a zajišťování bezpečného prostředí v zemi tak, aby se v ní mohly rozvíjet demokratické instituce a vláda práva. Klíčovou součástí mise ISAF je výcvik afghánských bezpečnostních sil – tedy armády a policie – s tím, aby jim bylo možné postupně předat odpovědnost za zajištění bezpečnosti země a zahraniční jednotky se mohly začít stahovat. V současnosti má afghánská armáda 119 400 vycvičených vojáků. S rozvojem a rekonstrukcí Afghánistánu pomáhá NATO prostřednictvím svých provinčních rekonstrukčních týmů složených z civilních expertů a vojáků.

Mise Joint Enterprise - jednotky KFOR – Kosovo

V roce 2009 působilo v misi KFOR (Kosovo Force) kolem 10 000 aliančních vojáků, jejich počet se v březnu 2010 snížil na polovinu. Severoatlantická aliance tak misi KFOR, trvající od června 1999, pomalu utlumuje. Mise má mandát na základě rezoluce č. 1244 Rady bezpečnosti OSN. Od června 2008 jednotky KFOR pomáhají s vybudováním profesionálních multietnických kosovských bezpečnostních sil.

Protipirátská operace Ocean Shield

Operace Ocean Shield navazuje na dvě předchozí alianční protipirátské mise (operace Allied Provider a operace Allied Protector). Zaměřuje se na protipirátské akce probíhající

přímo na moři v regionu tzv. afrického rohu (v okolí Adenského zálivu). Mise byla schválena Severoatlantickou radou 17. srpna 2009 a poskytuje také pomoc státům v regionu, které projeví zájem o vyvinutí vlastních schopností pro boj s piráty. NATO má v současnosti v rámci operace Ocean Shield v oblasti flotilu čtyř válečných plavidel - nizozemskou vlajkovou loď De Ruyter, americký torpédoborec USS Bainbridge, americkou fregatu USS Halyburton a tureckou fregatu TCG Giresun. Na podzim 2010 Aliance poprvé do boje proti pirátům vyslala i nizozemskou ponorku Zeeleeuw. Ta několik týdnů nepozorovaně předávala informace o aktivitách pirátů. Aliance protipirátskou operaci prodloužila až do prosince roku 2012.

Operace Active Endeavour

Protiteroristická operace Active Endeavour



Zdroj: ISAF

Afghánská národní armáda se stále více podílí na zajištění bezpečnosti v zemi. Ale potrvá ještě dlouho, než se budou moci jednotky NATO z Afghánistánu stáhnout.

neprobíhá v konfliktní zóně, nýbrž ve Středomoří. Jedná se o námořní monitorovací operaci, která trvá od října 2001 – byla spuštěna v reakci na teroristické útoky z 11. září 2001 a je jedinou alianční operací probíhající podle článku 5 Washingtonské smlouvy. Jejím cílem je prostřednictvím hlídek a kontrol odhalit a odstrašit teroristické aktivity, nicméně jejím vedlejším efektem je i zvýšení bezpečnosti obchodních lodí plujících Středozemním mořem. Do operace se významně zapojují partnerské země Aliance (pro rok 2011 své prostředky nabídly Rusko, Izrael, Gruzie a Maroko). Operační plán schválený v lednu 2010 umožňuje Alianci povolání jednotky do operace tehdy, kdy je to potřeba; nemusí tedy být zapojeny do operace trvale přímo na místě. Takto se do operace například v listopadu 2010 zapojila ukrajinská loď.

Výcviková mise NATO v Iráku

Výcviková mise NATO v Iráku (NATO Train-

ing Mission in Iraq, NTM-I) byla spuštěna po aliančním summitu v Istanbulu v roce 2004. Jejím cílem je pomoci s výcvikem iráckých bezpečnostních sil. Do mise jsou zapojeny všechny členské země NATO, ať už přímo vysláním vojenských instruktorů do Iráku nebo výcvikem Iráčanů v aliančních zemích či finanční pomocí a dodáním vybavení.

Podpora Africké unii v Somálsku

Aliance pomáhá misi Africké unie (AU) v Somálsku (AMISOM) poskytnutím strategické letecké a námořní podpory mírovým silám AU již od června 2007. Po opakovaných žádostech ze strany Africké unie prodlužovala postupně Severoatlantická rada platnost mandátu NATO, který nyní v souladu s novou Strategickou koncepcí platí do června 2012. Alianční podpora Africké unii se rozšířila i do dalších oblastí – například poradenství a výcvik s budováním afrických stabilizačních jednotek (African Stabilization Force – ASF). •

Síly ISAF se za rok 2010 zdvojnásobily

Eliška Prchlíková

Jednotky NATO pod názvem ISAF (International Security Assistance Force) v Afghánistánu působí od prosince 2001, od 11. srpna 2003 převzala nad jednotkami ISAF velení Severoatlantická aliance na žádost OSN a afghánské vlády. Hlavním úkolem mise ISAF je pomoc afghánské vládě při vytváření bezpečného a stabilního prostředí v zemi.

Rok 2010 byl pro koaliční jednotky působící v Afghánistánu nejkrvavějším rokem. Podle údajů serveru iCasualties za loňský rok v Afghánistánu padlo 711 vojáků ISAF, přičemž v roce 2009 bylo mrtvých 521. Velký nárůst v počtu mrtvých lze přičíst nárůstu počtu zahraničních vojáků, kteří v zemi působí. Poté, co se americký prezident Barack Obama v roce 2009 rozhodl pro protipovstaleckou strategii zaměřenou na celkové zlepšení situace v Afghánistánu, vyslal do země posily čítající kolem 30 000 vojáků. Své síly bojující v Afghánistánu navýšily i ostatní země, a tak došlo k zintenzivnění bojů s povstalci a hnutím Taliban. Statistiky Severoatlantické aliance nicméně ukazují, že největším nebezpečím jsou pro alianční vojáky improvizovaná výbušná zařízení, která povstalci kladou podél silnic.

„Vojáci Severoatlantické aliance v Afghánistánu postupují, jejich zisky však stále nejsou nezvratné,“ uvedl v prosinci 2010 americký prezident Barack Obama ve své zprávě k vývoji situace v Afghánistánu.

Zpráva hodnotila Obamovu strategii, která byla v platnosti právě jeden rok.

Tvrdé a téměř celoroční boje loni probíhaly například kolem města Mardžáh v jihoafghánské provincii Hílmánd. Teprve v prosinci prohlásil americký generál Richard Mills, který velí aliančním jednotkám na jihozápadě Afghánistánu, že bitva o Mardžáh je „téměř skončena“.

V červnu 2010 došlo k výměně vrchního velitele sil ISAF. Poté, co byl po skandálu s rozhovorem pro časopis Rolling Stone odvolán americký generál Stanley McChrystal, se funkce velitele ISAF dočasně ujal jeho zástupce, britský generál Nick Parker. Od 4. července 2010 se velení nad jednotkami ISAF ujal americký generál David Petraeus.

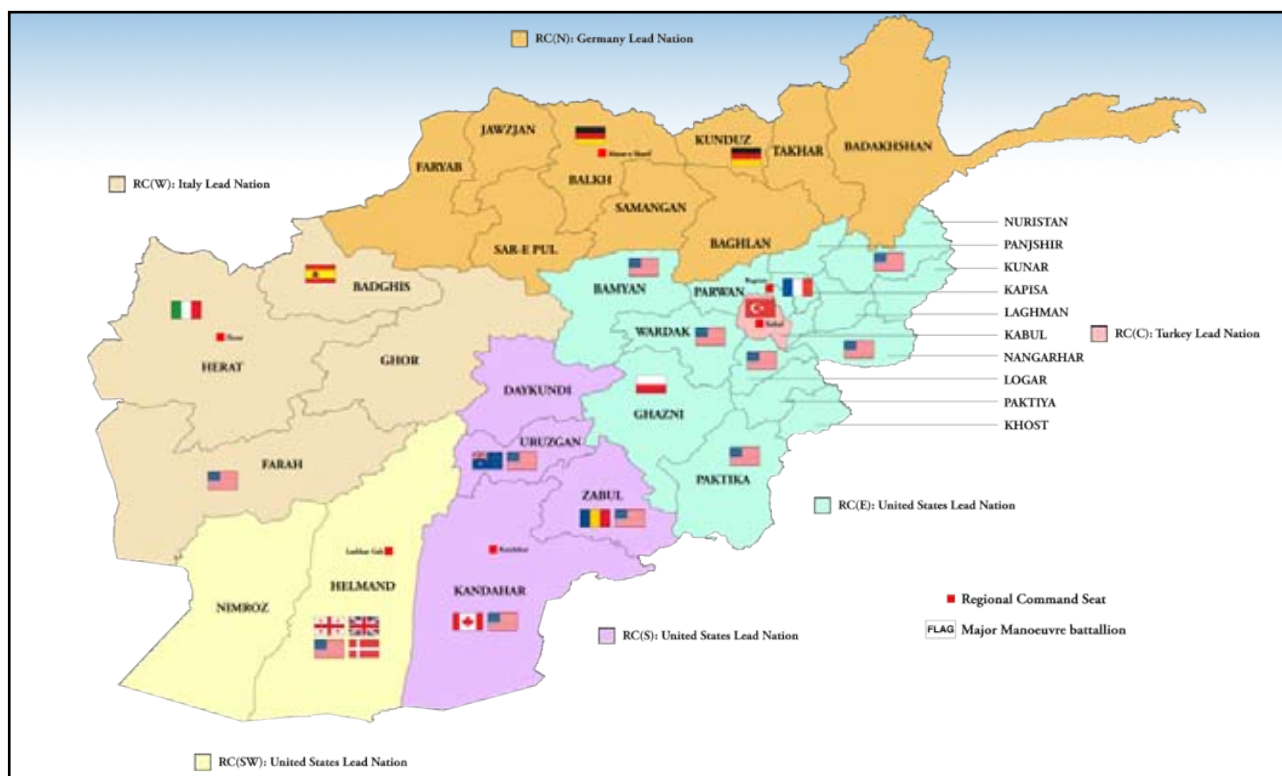
Zatímco k 1. únoru 2010 působilo v Afghánistánu 85 795 koaličních vojáků ze 43 zemí, v polovině listopadu jich v silách ISAF bojovalo 130 930 ze

48 zemí. Během loňského roku se tak do operace v Afghánistánu nově zapojila Jižní Korea, Malajsie, Mongolsko, Černá Hora a malý tichomořský ostrovní stát Tongo. Největší kontingent z nových přispěvatelů vyslala Jižní Korea (246 vojáků). Největší nárůst počtu vojáků z jedné země zaznamenaly Spojené státy americké, které v únoru měly v Afghánistánu 47 085 vojáků, zatímco v listopadu již 90 000 vojáků. V listopadu byla druhým největším přispěvatelem do mise ISAF Velká Británie (9 500 vojáků), následují Německo (4 341 vojáků) a Francie (3 850 vojáků). Z nečlenských zemí NATO do mise ISAF nejvíce přispívá Austrálie s 1 550 vojáky a významnou posilou zůstávají i švédští vojáci, kterých

je v Afghánistánu 500 (přihlédneme-li k faktu, že Švédsko má pouhých 9 milionů obyvatel).

Afghánistán a jednotky ISAF jsou rozděleny do šesti regionálních velitelství – Západ (velící země je Itálie), Sever (Německo), Střed-Kábul (Turecko), Východ (USA), Jih (Velká Británie), Jihozápad (USA).

Loni se také o jeden zvýšil počet provinčních rekonstrukčních týmů (PRT) působících v Afghánistánu. Koncem roku jich v Afghánistánu pracovalo 27, a již pouze sedm provincií tak není rekonstrukčními týmy pokryto. •



	Albania	257		Greece	132		Portugal	114
	Armenia	40		Hungary	483		Romania	1726
	Australia	1550		Iceland	2		Singapore	48
	Austria	3		Ireland	7		Slovakia	296
	Azerbaijan	94		Italy	3815		Slovenia	79
	Belgium	528		Jordan	0		Spain	1499
	Bosnia & Herzegovina	45		Republic of Korea	426		Sweden	500
	Bulgaria	608		Latvia	136		The FYROM*	163
	Canada	2900		Lithuania	188		Tonga	55
	Croatia	299		Luxembourg	9		Turkey	1799
	Czech Republic	463		Malaysia	30		Ukraine	20
	Denmark	748		Mongolia	62		United Arab Emirates	35
	Estonia	158		Montenegro	36		United Kingdom	9500
	Finland	165		Netherlands	197		United States	90000
	France	3979		New Zealand	236			
	Georgia	924		Norway	413			
	Germany	4909		Poland	2527			
							Total	132,203

Zdroj: NATO

Mise NATO v Kosovu zvolna končí

Eliška Prchlíková

Jednotky KFOR (Kosovo Force) pod velením Severoatlantické aliance zajišťují bezpečnost v bývalé srbské provincii a nyní v samostatném státě Kosovo od června 1999.

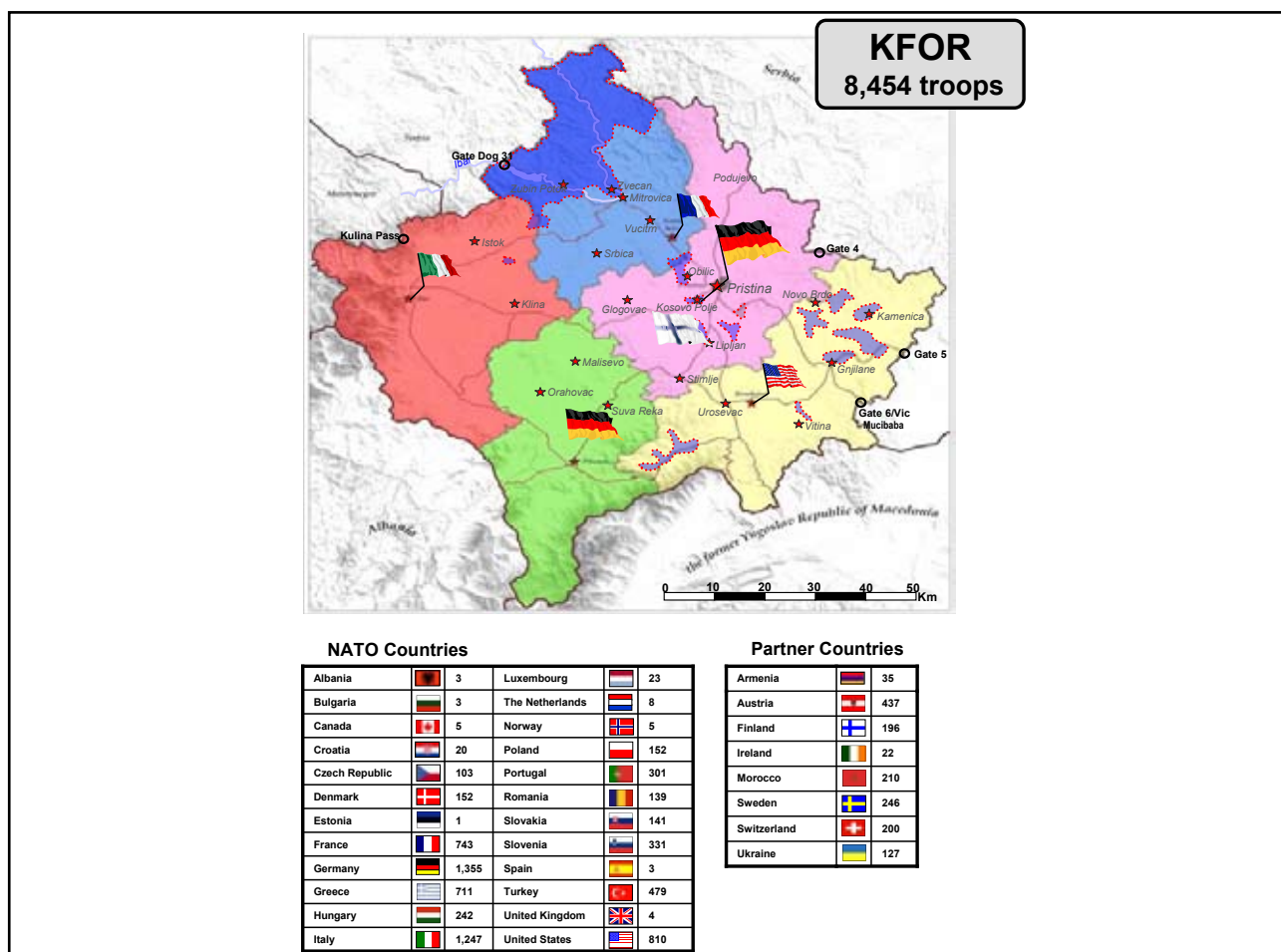
Poté, co Kosovo 17. února 2008 jednostranně vyhlásilo svoji nezávislost na Srbsku, se Aliance rozhodla i nadále nechat jednotky KFOR v Kosovu na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN číslo 1244. Jednostranné vyhlášení nezávislosti ze strany Kosova loni zkoumal Mezinárodní soudní dvůr a 22. července 2010 došel k závěru, že neporušilo mezinárodní právo ani výše zmíněnou rezoluci RB OSN.

V současnosti jednotky KFOR na území Kosova operují v malých skupinách a více spoléhají na zprávodajské informace. Jejich přítomnost tak má spíše preventivně-odstrašující vliv na případné narušitele mírového vývoje země.

V únoru 2010 došlo k přeorganizování struktury sil KFOR. Pět mnohonárodních úkolových uskupení (Multinational Task Force), která fungovala od června 2006, byla nahrazena pěti mnohonárodními bojovými skupinami (Multinational Battle Group, MNBG). MNBG Centre zahrnuje rovněž velitelství KFOR v

Přištině. Všech pět MNBG spadá pod jednu velicí strukturu a vrchní velitel sil KFOR je odpovědný veliteli společných spojeneckých sil v italské Neapoli. Velitelem sil KFOR je v současnosti německý generál Erhard Bühler, který 1. září 2010 převzal tuto funkci po svém krajanovi generálovi Markusi Bentlerovi. Do budoucna se počítá se zredukováním počtu mnohonárodních bojových skupin na pouhé dvě.

V únoru 2010 sloužilo v KFOR 9 923 vojáků z 25 členských a 7 partnerských zemí NATO. Počty vojáků z partnerských zemí NATO představovaly zhruba 18 % celkového počtu sil KFOR. Vzhledem k dobrému vývoji v zemi došlo v průběhu roku k postupnému stahování vojáků. Do listopadu stáhly své kontingenty z Kosova Belgie a Arménie, stejný krok do konce roku učinilo i Slovensko a počet příslušníků KFOR se tak snížil na 8 454. Pro začátek roku 2011 bylo naplánováno další snižování stavů, které je součástí postupného utlumování činnosti sil KFOR. •



Česká republika se v zahraničních misích neztratila

Během roku 2010 se v pěti zahraničních misích vystřídal na 2 000 českých vojáků

Eliška Prchlíková

Armáda České republiky se zapojila do operací Severoatlantické aliance v Kosovu a Afghánistánu, v rámci operací Evropské unie působila v Bosně a Hercegovině a Velké Británii, ale i v pozorovatelské misi v Egyptě. Text vychází z přehledu Ministerstva obrany ČR (www.army.cz).

Operace Joint Enterprise – KFOR - Kosovo

Česká republika měla v misi KFOR od ledna do října 2010 kontingent čítající zhruba 370 vojáků, jehož jádrem byla mechanizovaná rota. Zároveň byla v Česku připravena záložní rota čítající 120 osob, která by v případě potřeby do Kosova vyjela. K hlavním úkolům Čechů v Kosovu patřilo střežení kosovsko-srbské hranice, zajištění bezpečnosti na této hranici, ochrana menšin a kulturních památek proti útokům extremistických skupin, obnova důvěry mezi etnickými skupinami a podpora činnosti příslušníků mise OSN na území Kosova (UNMIK).

Od října začala ČR poskytovat ve prospěch operace prapor operačních záloh (ORF - Operational Reserve Force) v celkovém počtu do 489 osob. Hlavními prvky ORF jsou těžká mechanizovaná rota a 2 lehké mechanizované roty, které jsou připraveny k nasazení u mateřských útvarů v ČR. Na základně Šajkovac tak působilo pouze organizační jádro praporu ORF v počtu 77 osob. Zároveň poskytovala ČR 8 vojáků pro velitelství KFOR, 4 vojáky pro LMT (Liaison Monitoring Team) a 3 vojáky pro RLMT-C/JRD-C (Regional LMT - Centre / Joint Regional Detachment - Centre).

Mise ISAF - Afghánistán

Česká republika v Afghánistánu působila na čtyřech místech, a to na mezinárodním letišti v Kábulu a v provinciích Lógar, Paktika a Wardak.

Jednotka chemické a biologické ochrany čítající 12 osob na kábulském letišti monitorovala radiační, chemickou a biologickou situaci. Devatenáctičlenná jednotka Air Mentoring Team se podílela na výcviku leteckého a pozemního personálu afghánských vzdušných sil na vrtulnících Mi-24 a Mi-17. Zhruba 60 členů jednotky National Support Element zabezpečovalo logistickou podporu pro všechny jednotky české armády v Afghánistánu.

Na velitelství mise ISAF a na velitelství kábulského letiště působilo dohromady 15 Čechů.

V provincii Lógar na základně Shank poblíž města Pol-e-Alam loni působilo nejvíce Čechů. Jednalo se o 300 vojáků a 12 civilních expertů, zaměstnanců Ministerstva zahraničních věcí, kteří dohromady tvořili tzv. provinční rekonstrukční tým. Jejich úkolem bylo podporovat rozšiřování autority afghánské vlády v provincii Lógar, podílet se na její stabilizaci a podílet se na výcviku afghánských bezpečnostních sil. Úkolem civilních expertů, které vojáci chránili, bylo podporovat humanitární a rekonstrukční aktivity a dohlížet na jejich uskutečňování.

V provincii Paktika působila na základně Šarana vrtulníková jednotka čítající sto osob. Jejím úkolem bylo zabezpečení letecké přepravy osob a materiálu.

V provincii Wardak začala v prosinci 2010 působit jednotka OMLT (Operational Mentor and Liaison Team) čítající 54 osob. Jednotka je dislokována na základně Carwile a předsunutých základnách v provincii Wardak. K jejím hlavním úkolům patří výuka, příprava a výcvik přiděleného praporu Afghánské národní armády (ANA). Už od září ale OMLT absolvovala intenzivní stmelovací výcvik společně s přiděleným praporem Afghánské národní armády (ANA) na základně Black Horse poblíž Kábulu.

Co se týká operací Evropské unie, vyslala Česká republika dva důstojníky do operace ALTHEA v Bosně a Hercegovině, kteří působili na velitelství operace v Sarajevu. Další dva důstojníci a jeden praporčík se zapojili do mise EU NAVFOR ATALANTA ve Velké Británii, kde působili na Operačním velitelství v Northwoodu.

Tři důstojníci působili na velitelství sil Multinational Force and Observers na základně El Gorah v Egyptě. •

Kalendárium

Přehled nejdůležitějších událostí roku 2010

11. ledna 2010 – NOVÁ LETADLA AČR: Česká armáda obdržela první ze čtyř nových přepravních letounů CASA C-295, které nahradí dosluhující stroje An-26.

18. ledna 2010 – POMOC HAITI: Letouny NATO začaly přepravovat humanitární pomoc na Haiti zasažené ničivým zemětřesením.

25. ledna 2010 – NOVÁ MISE AČR: Česká vrtulníková jednotka se naplno zapojila do mise NATO v Afghánistánu. Čeští letci se třemi vrtulníky Mi-171Š zajišťují ze základny Šarana v provincii Paktika zásobování i přepravu českých a spojeneckých jednotek.

27. ledna 2010 – VZTAHY S RUSKEM: NATO po rusko-gruzínské válce formálně obnovilo vojenskou spolupráci s Ruskem na nejvyšší úrovni během dvoudenního zasedání Vojenského výboru NATO v Bruselu.

8. dubna 2010 – SMLOUVA START: Prezidenti USA a Ruska Barack Obama a Dmitrij Medveděv v Praze podepsali smlouvu START o snížení počtu jaderných zbraní svých armád zhruba o třetinu.

10. dubna 2010 – KATASTROFA U SMOLENSKA: Při havárii prezidentského leteckého speciálu přišli o život nejvyšší představitelé Polska a prakticky celé velení armády.

23. dubna 2010 – BOŽENA V JORDÁNSKU: Na tříměsíční misi do Jordánska odletěla devítičlenná jednotka českých vojáků. S dvěma dálkově ovládanými odminovacími vozidly Božena ženisté čistili údolí řeky Jordán.

10. května 2010 – PANDURY V AKCI: Česká armáda poprvé nasadila v zahraniční misi nové obrněné transportéry Pandur. V Kosovu s nimi začali vojáci hlídkovat, budou je využívat ale i při pozorovacích operacích nebo při zvládání rozbouřeného davu.

11. června 2010 – DOHODA O VÝZKUMU: Česko uzavřelo s USA dohodu o vědecké spolupráci, která má umožnit i přístup ke špičkovým technologiím. Smlouva by měla vytvořit rámec pro výzkumné ústavy i soukromé firmy v Česku, které se budou moci zapojovat do zakázek americké armády.

23. června 2010 – ZMĚNA VELENÍ: Prezident USA Barack Obama odvolal kvůli ostrým výrokům velitele

amerických a aliančních sil v Afghánistánu generála Stanleyho McChrystala. Nahradil ho další americký generál, David Petraeus.

2. srpna 2010 – ODCHOD Z AFGHÁNISTÁNU: Nizozemí jako první země stahuje všechny své vojáky z Afghánistánu. Dvoutisícový kontingent působil především v provincii Uruzgan, během čtyřleté mise Holandsko ztratilo 24 mužů.

9. srpna 2010 – POVODNĚ V ČR: Armáda pomáhala s odstraňováním následků povodní na Liberecku a Ústecku. Nasazena byla těžká technika a na 300 vojáků ze 4. brigády rychlého nasazení.

30. srpna 2010 – BÍLÁ KNIHA O OBRANĚ: Ministr obrany Alexandr Vondra představil tým expertů, kteří připraví novou koncepci české armády pro nadcházejících deset až patnáct let. Bílá kniha má být hotova v první polovině roku 2011.

18.-19. září 2010 – DNY NATO V OSTRAVĚ: Největší letecko-armádně-bezpečnostní show přilákala na letiště v Mošnově rekordních 185 000 návštěvníků. Hlavním lákadlem byl americký strategický bombardér B-52 Stratofortress, který se v ČR představil vůbec poprvé.

24. září 2010 – GRIPENY V POLOVINĚ: Kontrakt na pronájem letounů JAS-39 Gripen dosáhl poloviny nasmlouvaných letových hodin. Začíná se proto už uvažovat o tom, které stroje je po vypršení kontraktu nahradí.

27. září 2010 – POMOC PÁKISTÁNU: Severoatlantická aliance přepravuje do záplavami postiženého Pákistánu rozsáhlou humanitární pomoc.

3. listopadu 2010 – MISE AČR: Senátoři a po nich i poslanci schválili i přes protesty opozice vládní návrh na působení českých vojáků v zahraniční na následující dva roky. Posílena bude česká účast v Afghánistánu, naopak postupně stahování budou vojáci z Kosova.

19. listopadu 2010 – NOVÁ STRATEGICKÁ KONCEPCE NATO: Severoatlantická aliance na svém summitu v Lisabonu přijala strategickou koncepci na dalších deset let. Jádrem koncepce je ale potvrzení základního poslání Aliance, zakotvené v článku 5 její zakládající smlouvy, tedy závazek kolektivní obrany. •

Témata natoaktual.cz

Jakým tématům se věnovali komentátoři portálu natoaktual.cz v roce 2010

Editor: Zbyněk Pavlačík

Přinášíme Vám výběr původních textů publikovaných v sekci Analýz a komentářů na serveru natoaktual.cz.

Rekonstrukční týmy – neudržitelný hybrid

František Šulc, časopis Týden

25. ledna 2010

Soustředění se na populaci a nikoli na nepřítele patří neodmyslitelně k protipovstalecké (counterinsurgency, COIN) strategii, kterou se snaží v Afghánistánu aplikovat velitel sil NATO a USA generál McChrystal. Znovuobjevení tohoto konceptu v Iráku přineslo své ovoce, takže jeho aplikace na Afghánistán je více než logická. Každá protipovstalecká kampaň je však unikátní, není možné ji tedy “překopírovat” a očekávat stejné výsledky.

NATO musíme revitalizovat

Alexandr Vondra, ministr obrany

24. února 2010

Všichni si uvědomujeme neshody mezi některými spojenci ohledně některých cílů a misí NATO. A tohle všechno jsou zkrátka velmi dobré důvody k tomu, abychom se znovu zamysleli nad rolí NATO a rozhodně je potřeba NATO revitalizovat.

Poláci s Patriots - skutečné rozšíření NATO

Luboš Palata, Lidové noviny

16. března 2010

Praha, Varšava a Budapešť si bez hlubšího zájmu veřejnosti, politiků i médií připomněly jedenácté výročí vstupu do Severoatlantické aliance. Přesto se tak trochu splní sen mnoha generací Poláků až během příštího měsíce, kdy v Polsku vznikne cosi jako americká vojenská základna.

Řecká tragedie ohrožuje stabilitu celého západního Balkánu

Ian Bancroft, organizace Transconflict

31. května 2010

V zemích západního Balkánu – stejně jako i jinde v Evropě – pomalé zotavování z globální finanční krize komplikuje další velký problém v podobě masivní řecké dluhové krize. Nad tímto pro střední Evropu tak důležitým regionem se proto vznášejí chmury obav z rozšiřování nákazy, přičemž problémům daných situací řeckého bankovního sektoru je nejvíce vystaveno Srbsko – země klíčová pro stabilizaci celého regionu.

Politika „Françafrique“ v podmínkách počátku XXI. století

Lukáš Dyčka, Masarykova univerzita v Brně

2. srpna 2010

Když při oslavách pádu Bastily pochodovali na pařížských Elysejských polích na vojenské přehlídce také vojáci z bývalých francouzských kolonií, mluvilo se o novém pokroku v partnerství Francie s Afrikou. Jeho pravá podstata však byla medializována mnohem méně, přestože má hluboké kořeny.

Co přineslo 10 let Energetického dialogu EU-Rusko

Lukáš Tichý, Ústav mezinárodních vztahů

25. října 2010

Přesně na 30. října roku 2010 připadá deset let od chvíle, kdy se představitelé Evropské unie a Ruska dohodli na spuštění Energetického dialogu Evropská unie-Rusko jako institucionálního nástroje ke zlepšení energetických vztahů mezi oběma stranami. Přes vysoké ambice a počáteční optimismus na obou stranách však zůstal úspěch Energetického dialogu limitován.

Rusko a NATO jsou již spojenci. A co Ukrajina?

Mychailo Samus, Centrum výzkumu armády,

konverze a odzbrojení

22. listopadu 2010

Ukrajina si ještě ani nestihla vychutnat své nové postavení státu mimo bloky a “velcí” sousedé opět přichystali překvapení. Rusko a NATO tak zjevně započínají novou etapu vztahů. Dokonce se oprášila stará pohádka o možnosti vstupu Ruska do NATO. A Ukrajina zatím plní roli korouhvičky a snaží se pochopit, kam příště povane vítr.

Nová strategická koncepce NATO: mezi tradicí a inovací

Jan Jireš, CEVRO Institut

29. listopadu 2010

Skutečných nebo zdánlivých protikladů, které musela nová strategická koncepce sladit, bylo mnoho. Proto se o tomto dokumentu, stejně jako o celém summitu v Lisabonu, psalo především v souvislosti s nutností vybalancovat jak rozdílné představy členských zemí, tak vztah mezi tradičními úkoly a nástroji Aliance na straně jedné a novými ambicemi a potřebami na straně druhé. •

Co si myslí jinde

Jakým tématům se věnovali zpravodajové a analytici světových zpravodajských serverů a deníků

Editor: Petr Zlatohlávek

Guardian (Velká Británie)

18. ledna 2010

V nové americké kyberválce je Google v přední linii

Není to poprvé, kdy se Číňané snažili vypálit rybník svým obchodním konkurentům. Stovky amerických a dalších zahraničních firem se obávají, že čínské společnosti či vládní úřady proniknou do jejich počítačových systémů ve snaze získat interní informace. Ale v důsledku odhalení Googlu Obamova administrativa obvinila Čínu z porušování lidských práv a svobody projevu. Dále Peking obvinila z průmyslové špionáže, protože útoky zřejmě směřovaly na odkrytí tajemství Gmailu a vyhledávacích mechanismů.

The New York Times (USA)

20. ledna 2010

Afghánistán potřebuje posílení diplomacie

Aby se Afghánistán stal stabilní a bezpečnou zemí, musí zlepšit své vztahy se silnými sousedy - Pákistánem, Íránem, Čínou, Indií a Ruskem. Ti už dospěli k závěru (ač někteří neradi), že podpora stabilního, nezávislého a ekonomicky životaschopného Afgánistánu je výrazně lepší než tři desetiletí chaosu a bujení extremismu a terorismu.

The Jamestown Foundation (USA)

11. února 2010

Francouzsko-ruský obchod je výzvou pro NATO

Některé západoevropské státy mohou využít francouzského precedentu a začít též Rusku prodávat své vojenské výrobky, rovněž bez ohledu na bezpečnost sousedů Ruska, kteří jsou spojenci a partneři NATO. Z moskevského úhlu pohledu by evropské země měly ideálně spolu soupeřit o zbrojní zakázky do Ruska. Moskva se toto soupeření snaží podnítit nárážkami na rozhovory s ostatními zeměmi o obdobách lodí Mistral, když Francouzi o podmínkách prodeje smlouvají příliš tvrdě.

Winnipeg Free Press (Kanda)

27. března 2010

Potřebuje Kanada NATO?

Pravým důvodem, proč NATO ještě existuje a proč v něm Kanada zůstává, je to, že svět

není bezpečný. Kanadské národní zájmy v míru, obchodu a svobodném mezinárodním společenství volají po světě bez hrozeb. NATO je nejlepším ukazatelem, že Kanadáné jsou stále ochotní se podílet na vytváření a ochraně takového světa.

The St. Petersburg Times (Rusko)

20. dubna 2010

Nové ruské místo v NATO

Ani rozšíření NATO, ani nová evropská bezpečnostní smlouva navržená Medveděvem nejsou schopné sjednotit Evropu. K tomu by bylo nutné vytvoření společné bezpečnostní zóny obklopující tyto státy, ve které by byly zrušeny války a používání ozbrojených sil. Už toho bylo dosaženo v rámci NATO a EU. De facto to existuje i mezi Ruskem a většinou evropských států, včetně Německa.

Times (Velká Británie)

4. června 2010

Nová role Turecka - hrdina arabského světa

Jak hodlá Turecko využít izraelský útok na lodě do Gazy? Uvedením se do pozice rostoucí regionální velmoci, využitím nového obdivu, až uctívání, Arabů v sousedních zemích. Už to není trojský kůň Západu, ale šampion Palestinců, když arabští vůdci selhali - to je nová role rysující se pro Turecko.

The New York Times (USA)

15. června 2010

Kyrgyzstán: test pro vzájemnou bezpečnost

Kyrgyzstán je jedinou zemí na světě s vojenskou přítomností NATO i Ruska a nikdo z nich nemůže dovolit, aby násilí zničilo křehký kyrgyzský stát nebo uvrhlo region do etnické války. Krize v Kyrgyzstánu představuje příležitost pro tři multilaterální uskupení působící v této oblasti - NATO, OBSE a Organizaci smlouvy o kolektivní bezpečnosti (CSTO) - k okamžitému přinášení prospěchu při budování důvěry a ukázce, že spolupráce je ve stále propojenějším euroasijském bezpečnostním prostředí možná.

International Herald Tribune (Francie)

22. července 2010

Přidaná hodnota NATO

NATO je vojenská aliance, která má jednotky schopné operovat v kterémkoli prostředí, integrovanou strukturu velení schopnou řídit operace kdekoli a klíčové schopnosti, které by si jen málo jeho členů mohlo pořídit samo. Tyto výhody odlišují NATO jako vojenskou alianci od pouhé koalice ochotných. A navíc jsou pozoruhodně levné. Společný rozpočet NATO dosahuje pouhých 0,3 % z celkových obranných výdajů. Přesto se mnozí spojenci čelící úsporám snaží zaplnit své obranné rozpočty na úkor toho společného.

The Financial Times (USA)

23. září 2010

Dlouhý posun NATO k bezvýznamnosti

Když se instituce snaží o vysvětlení sebe sama, pravděpodobně přežily svůj smysl. NATO se staví do role nejúspěšnější obranné aliance na světě. Nyní strávilo rok promýšlením svého poslání. Řečnické přeformulování jeho ambicí mu však budoucnost nezaručí.

Time (USA)

7. října 2010

NATO zkoumá, co dělat se svými jadernými zbraněmi

19. listopadu se 28 členů NATO setká v Portugalsku, aby sestavili novou strategickou koncepci - dokument, který upravuje alianční plány pro použití síly v reakci na budoucí hrozby

a možné útoky. Ale zatímco by na nadcházejícím summitu měla být hlavní poroznost věnována nebezpečím 21. století jako terorismus, pirátství či kyberválka, největší rozpory způsobuje jeden přežitek - co dělat s taktickými atomovými zbraněmi NATO.

Chatham House (Velká Británie)

19. listopadu 2010

NATO a Rusko: 'Obnovení', nikoli transformace

Fakt, že NATO a Rusko hledají pevné partnerství, odráží dvě skutečnosti. Zprv, Rusko dosáhlo svého v Gruzii a přesunulo se ve vztazích k sousedům od "hard power" k "soft power" - neúspěšněji na Ukrajině. Za druhé, spojenci věří, že selhání NATO v Afghánistánu, íránské jaderné ambice, šíření balistických raket a globalizace pirátství ohrožují zájmy Ruska stejně jako ty jejich. Proto Rada NATO-Rusko pravděpodobně 'obnoví' vztahy. Ale sotva je transformuje.

International Relations and Security Network (Švýcarsko)

prosinec 2010

NATO a raketová obrana - příležitosti a otevřené otázky

Prvky obranné architektury, která měla chránit především USA, měly být vybudovány na základě bilaterálních smluv v Polsku a České republice. Rusko vážně kritizovalo tyto plány s odkazem na své vlastní bezpečnostní zájmy. Když nový prezident USA Barack Obama zrušil tyto plány, mnozí se domnívali, že to je konec celé raketové obrany. Tyto odhady se však ukázaly jako špatné. •

NEWSLETTER NATOAKTUAL.CZ pravidelný elektronický souhrn zpráv z bezpečnostní politiky

Redakce natoaktual.cz připravuje již déle než pět let každý den zprávy z oblasti bezpečnostní a zahraniční politiky pro zpravodajský portál iDNES.cz i další média. Narůstající zájem nás v roce 2005 přivedl k myšlence vytvořit produkt, který dosud v českém prostředí scházel – pravidelný přehledně zpracovaný souhrn všeho podstatného, co v této oblasti přinesl uplynulý týden.

Každé pondělní odpoledne Vám proto nabízíme formou newsletteru do Vaší emailové schránky nejen souhrn nejdůležitějších zpráv, ale také výběr nejzajímavějších původních analýz a komentářů.

Newsletter natoaktual.cz je má v současnosti zhruba 1100 odběratelů, jejichž spektrum sahá od pedagogů, diplomatů, mluvčí ministerstev, bezpečnostních expertů až po studenty a laickou veřejnost.

V případě zájmu o více informací či registraci prosím navštivte stránky www.natoaktual.cz nebo nás kontaktujte na emailové adrese info@natoaktual.cz.

Newsletter natoaktual.cz je společným produktem projektů Informační centrum o NATO a natoaktual.cz, jejichž realizátorem je Jagello 2000 za podpory Ministerstva zahraničních věcí České republiky.

English resume

NATO in 2010: New Strategic Concept Emerges

By Vaclav Trejbal

2010 was a hectic year for NATO. The Allies intensified their efforts to tackle insurgency and failing governance in Afghanistan, tried to improve relations with Russia, proceeded with the creation of an integrated missile shield, and charted the Alliance's path for years to come at the Lisbon Summit. The article follows events in the run-up to the adoption of the NATO's seventh Strategic Concept, and analyzes its content in terms of diverging interests of NATO member states. It concludes that given the declaratory nature of adopted documents, the legacy of the summit will depend on whether the Allies will live up to the stated principles and find common ground in assessing major threats, which the Strategic Concept defines and prioritizes only vaguely.

Interview: NATO can't pull out from Afghanistan en-masse

By Petr Zlatohlavek

Why an en-masse NATO pull out would make things worse, what are the weak spots of the Afghan army and what does Russia fear more than NATO? NQR sat down with the Nottingham University's Rod Thornton, author of the book *Assymmetric Warfare, Threat and Response in the 21st Century*, to discuss the development in Afghanistan.

To defeat an insurgency takes at least a generation because it is not only a military operation, but rather a problem of the entire society. If NATO starts saying that it will pull out of Afghanistan, the Afghans will automatically stick more with the Taliban and that will make matters only worse. „I don't think there is much you can do about the situation in Afghanistan,“ says Rod Thornton of the Nottingham university. „However, there has to be a NATO exit strategy, because armies have to leave, eventually. But they have to end gradually, in accords with the situation on the ground. Not with arbitrary deadlines set by politicians.”

NATO in 2010: Six missions on three continents

By Eliska Prchlikova

NATO conducted six operations in 2010. Czech Republic was involved in two of them - KFOR mission in Kosovo and ISAF mission in Afghanistan. This article briefly analyses the operations and then focuses on the Czech participation in them.

ISAF & KFOR Overview

By Eliska Prchlikova

These two articles are comprised of commented maps showing Kosovo and Afghanistan with deployment of international forces on their territories. Brief analysis describes the development of the two missions in 2010 and compares them. It focuses on the changes in ISAF mission and their results and the changes in structural organization of KFOR mission.

Public support for NATO slightly declined

Martin Dolezel

Based on the Transatlantic Trends 2010 survey conducted by the German Marshall Fund, the overall public support for the North Atlantic Treaty Organization declined slightly in 2010. This article examines this decline of public support among the most significant military powers in NATO, which witnessed the most significant decline with comparison to last year. The widely unpopular operations in Afghanistan are seen here as the main source of this decline. On the other hand, the approval of NATO in Eastern European examined in this survey shows that the public support here significantly increased over the last year. Czech Republic falls into this “Eastern trend” as well, with four-percent increase of the public support of NATO. •

Informační centrum o NATO

Informační centrum o NATO (IC NATO) je jediným specializovaným pracovištěm v České republice tématicky zaměřeným na komunikaci s širokou veřejností nejenom o Severoatlantické alianci, členství České republiky v ní, ale samozřejmě i dalších aspektech bezpečnostní problematiky.

IC NATO bylo otevřeno v Praze v roce 2002 jako první zařízení svého druhu v členských zemích NATO. Zřizovatelem IC NATO je Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a provozovatelem je pak od roku 2003 nevládní organizace Jagello 2000.

IC NATO nabízí:

- **zodpovězení dotazů** z oblasti bezpečnostní politiky
- **oficiální publikace NATO** (zdarma k dispozici)
- **vypracování odborných prezentací**
- **všechny české publikace**, které se zabývají problematikou NATO a České republiky
- **aktuální české i zahraniční knihy** týkající se bezpečnostní problematiky
- **multimédia (DVD, CD-ROMy, videokazety)** s odbornou tematikou NATO a možnost jejich shlédnutí
- **periodika** zabývající se NATO, vojenskými, bezpečnostními a mezinárodními otázkami (v tištěné i elektronické podobě)
- **odkazy na zdroje na internetu** (online dokumenty, studie...)



Speciální nabídka pro knihovny a školy:

- **distribuce publikací o NATO, přednášky o NATO, meziknihovní výpůjční služba, rešerše**

Součástí IC NATO je knihovna se studovnou, jejíž fond čítá téměř **dva tisíce** odborných publikací, které tvoří unikátní sbírku. Fond je zaměřen primárně na vývoj NATO v posledních letech a také na aktuální bezpečnostní otázky, boj proti terorismu atd. Většinu fondu tvoří zahraniční publikace. Pro návštěvu knihovny a studium materiálů **není třeba registrace**, stačí knihovnu kdykoli v otvíracích hodinách navštívit. Využívat fondu knihovny lze pouze **prezenčně, knihy se nepůjčují**. Pro práci s knihami jsou k dispozici počítače s přístupem na internet a kopírka. Vyhledávat ve fondu knihovny lze v **online katalogu**.



Informační centrum o NATO

Rytířská 31
110 00 Praha 1
www.natoaktual.cz
info@natoaktual.cz
tel.: +420-221-610-295
fax.: +420-221-610-121

Otevírací doba:

pondělí	9 – 12	13 - 17
úterý	9 – 12	13 - 17
středa	9 – 12	13 - 17
čtvrtek	9 – 12	13 - 17
pátek	9 – 14	